

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

Tato práce byla napsána pod Ústavem archivnictví a pomocných věd historických
Filozofické fakulty

SPRÁVA MĚSTA PÍSEK VE 2. POLOVINĚ 19. STOLETÍ

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Lenka Martínková, Ph.D.

Autor práce: Radka Novotná

Studijní obor: Informatika pro vzdělávání - Archivnictví

Ročník: 4

České Budějovice 2016

Bibliografické údaje

Novotná R., 2016: Správa města Písek ve 2. polovině 19. století. [Administration of the City of Písek in the second half of the 19th century. Bc. Thesis, in Czech.] - 65 p., Faculty of Science, University of South Bohemia, České Budějovice, Czech Republic.

Anotace

Tématem této bakalářské práce je vznik a vývoj samosprávy v královském městě Písku. V první kapitole je představeno královské město Písek ve 2. polovině 19. století, tedy v době, na kterou je tato práce zaměřena. Druhá kapitola popisuje všeobecný vývoj samosprávy na našem území spolu s vymezením její působnosti. Následující a nejobsáhlejší kapitola zahrnuje stěžejní část práce – představení pramenů, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout. Dále jsou zde popsány všechny uskutečněné volby do obecního výboru v daném časovém úseku, poté následuje rozbor zápisů ze schůzí výboru spolu s jednotlivými příklady.

Annotation

Subject of this bachelor thesis is a creation and a development of autonomy in royal town Písek. In the first chapter royal town Písek is introduced in the second half of the 19th century, therefore in the period, that this thesis is focused. The second chapter describes a across-the-board development of autonomy in our area together with definition its field of action. The following and the most comprehensive chapter comprises a fundamental part of the thesis – introduction sources, that are necessary for this thesis. Further there are described all carried elections to the communal board in a given period of the time, after follows an analysis of conscription from meeting of the communal board together with several examples.

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Písek 2. listopadu 2015

.....
vlastnoruční podpis studentky

Tímto bych chtěla velmi poděkovat vedoucí mojí bakalářské práce paní Mgr. Lence Martínkové, Ph.D. za její cenné rady, připomínky a vstřícnost při vedení mé bakalářské práce. Dále děkuji pracovníkům Státního okresního archivu v Písku za pomoc při vyhledávání archivních materiálů. V neposlední řadě děkuji své rodině za podporu a také všem, kteří se mnou měli trpělivost.

Obsah

Úvod	6
1 Město Písek ve 2. polovině 19. století	8
2 Samospráva	10
2.1 Vývoj samosprávy	10
2.2 Volby	12
2.2.1 Volební právo	12
2.2.2 Volební soustavy	12
2.3 Působnost obcí	13
2.3.1 Samostatná působnost	13
2.3.2 Přenesená působnost	13
2.4 Dozor nad obcemi	14
2.5 Okresní samospráva	14
3 Zápisy ze schůzí obecního výboru a rady	16
3.1 Prameny	16
3.2 Volby do obecního výboru	17
3.3 Rozbor zápisů schůzí obecního výboru a městské rady	23
3.3.1 Záležitosti obce	25
3.3.2 Obecní majetek a hospodaření	32
3.3.3 Žádosti občanů	37
3.3.4 Záležitosti škol	39
Závěr	43
Seznam zkratk	45
Seznam příloh	46
Seznam pramenů a literatury	47
Přílohy	50

Úvod

Zrod a vývoj moderní obecní samosprávy od poloviny 19. století velmi ovlivnil tehdejší společnost a umožnil vznik moderní liberálně-občanské společnosti, a to hlavně z důvodu velké provázanosti každodenního života a právě vznikající samosprávy.¹ Po první kapitole, kde jsem ve stručnosti popsala vývoj města Písku ve druhé polovině 19. století, následuje druhá kapitola věnovaná samosprávě, kde jsem nastínila nejen její vývoj, ale také popsala volební mechanismus, podle kterého se volby uskutečňovaly. Další podkapitoly jsem věnovala působnosti obcí, dozoru nad obcemi a vývoji okresní samosprávy, která vznikla v průběhu zkoumaných let.

Stěžejní část mé práce, obsahující výsledky voleb do obecního výboru a průběh voleb obecního představenstva spolu se zápisy ze schůzí samosprávných orgánů, se nalézá ve třetí kapitole. Pro své bádání jsem si vybrala **královské město Písek** mimo jiné z důvodu jeho důležitosti nejen z pohledu výčtu sídleních úřadů, který ho řadil k významnějším městům na našem území. Sídlily zde *okresní hejtmanský a školní rada, okresní zastupitelstvo, krajský a okresní soud, krajská věznice, státní návladnictví, notářství, berní úřad a inspektorát, knihovna, cejchovní a stavební úřad, pošta, telegraf, četnická stanice, okresní lékař a zvěrolékař, bylo doplňovacím sídlem a velitelstvím pěšího pluku Jiřího Saského č. 11, dále sídlem praporu zemské obrany č. 7 a oddělení hřebčinců č. 11, opatrovny (mateřské školy), obecných a měšťanských škol, gymnázia, vyšší reálky, hospodářsko-lesnického ústavu a v neposlední řadě sídlo městského úřadu.*²

Město v této době procházelo velkými změnami ve všech směrech. Definitivně ztratilo svou středověkou tvář v podobě pozůstatků městských bran (poslední stojící branou na začátku 60. let 19. století byla Budějovická brána).³ Do konce 60. let 19. století přežily jen části hradeb, které se ovšem dochovaly až do dnešních dní. S vizuální změnou města souvisí i rozvoj průmyslu v následujících letech, která jsou v Písku ve znamení budování železničního nádraží, nové výstavby domů a ulic a s tím souvisejícího

---

¹ Fasora Lukáš – Kladiwa Pavel, *Obecní samospráva a lokální elity v českých zemích 1850 – 1918. Dílčí výsledky výzkumu v České republice*, in: Fasora Lukáš – Hanuš Jiří – Malíř Jiří (eds.): *Občanské elity a obecní samospráva 1848 – 1948*, Brno 2006, s. 15.

² Prášek, Jiří, *Písek před 100 lety aneb kronika roku 1896*, Písek 1995, s. 7.

³ Kolář, Ondřej, *Město v čase proměn*, Písek 1990, s. 4-7; Sedláček, August, *Dějiny královského města Písku nad Otavou II. Od zřízení král. úřadu až do dnešní doby*, Písek 1912, s. 226;

vypracování regulačního plánu, v neposlední řadě také stavby vodovodu a zavedení elektrického osvětlení ulic.

1 Město Písek ve 2. polovině 19. století

Na přelomu 40. a 50. let 19. století byla politická správa Čech rozdělena do sedmi krajů a to znamenalo zrušení původního Prácheňského⁴ kraje a jeho přičlenění ke kraji Plzeňskému. Na krátkou dobu, v letech 1852 – 1855, byl tento kraj znovu obnoven, tentokrát pod názvem „**Písecký kraj**“ a město Písek⁵ se opět stalo krajským městem.⁶ V roce 1850 zde bylo zavedeno četnictvo, jehož místní jednotku tvořil strážmistr a šest řadových četníků.⁷

Písek nebyl pokládán za průmyslové město, převládaly spíše drobné živnosti, ale i přesto se zde nalézala průmyslová odvětví jako těžba živce, dřevařství, hutnictví, textilnictví a další. Z potravinářského průmyslu můžeme jmenovat například Pivovar právovárečného měšťanstva a Rolnický pivovar, pekařství, mlýny a továrnu na cukrovinky a lihoviny. Od roku 1868 se průmyslníci a větší živnostníci sdružovali v tzv. *Průmyslovém spolku*, který v letech 1872, 1876, 1882 a 1912 pořádal výstavy.⁸

Po zrušení cechů v roce 1859 se v Písku vytvořilo 8 *společenstev* (1. společenstvo tvořili ševci, tkalci a štětkáři; 2. společenstvo krejčí, rukavičkáři a voskáři; 3. společenstvo kováři, sedláři, řemenáři, kameníci, zedníci, koláři, tesaři, bednáři, pokrývači, majetníci cihlen, dlaždiči, cínaři a kominíci; 4. společenstvo mlynáři; 5. společenstvo kožešníci, koželuzi, jircháři, kloboučníci, stávkáři, provazníci, soukeníci a hrnčiči; 6. společenstvo zámečníci, hodináři, cvokaři, puškaři, klempíři, pilníkáři, nožíři, brusáři, kotláři, sklenáři, kresličí, truhláři, barviči, soustružníci, varhanáři, hotovitelé hudebních nástrojů, knihtiskaři, knihaři a zlatníci; 7. společenstvo řezníci, uzenáři, barvíři, mydláři, hostinští, šenkýři piva, kořalky a vína, držitelé kulečnicků, potravníci, sládci, vinopalníci, likérníci a rosolníci, držitelé dostavníků a holiči; v posledním 8. společenstvu nalezneme pekaře, krupaře, perníkáře a cukráře). Každé společenstvo mělo své představené a výbory.⁹

⁴ Historii a vývoj Prácheňského kraje shrnul ve své práci *Děje prácheňského kraje* August Sedláček.

⁵ Mimo níže citovaných autorů Augusta Sedláčka a Jiřího Práška se dějinami Písku ve 2. polovině 19. století zabývali ve svých dílech také Karel Ninger a Ondřej Kolář.

⁶ Janík, Zdeněk (red.), *Almanach. 750 let města Písku*, Vimperk 1993, s. 44 – 45.

⁷ Sedláček, A., *Dějiny*, s. 200.

⁸ Janík, Z., *Almanach*, s. 45 – 46.

⁹ Sedláček, A., *Dějiny*, s. 223.

S rozvíjejícím se průmyslem je spjata problematika *železniční trati* vedoucí přes Písek. Ačkoli bylo pro tuto záležitost zřízeno konsorcium už v roce 1857, Písek se svého nádraží dočkal až v roce 1875, když byla dokončena stavba železnice Protivín – Zdice. Původně město usilovalo o zastávku na trase Plzeň – České Budějovice, ale tato železnice vedla pouze přes Ražice (název stanice Ražice – Písek).¹⁰

Po obecních volbách v roce 1865 byl následujícího roku zvolen za purkmistra **Tomáš Šobr** (1813 – 1873), který ihned zavedl úřadování v českém jazyce. Starší úředníci spisovný jazyk neovládali, takže psali hovorovým jazykem. Protokoly z těchto let obsahují mnoho gramatických chyb. Postupem času přicházeli mladší úředníci, kteří už spisovný jazyk ovládali.¹¹ Písecký politický okres tvořilo 42 politických obcí, které v sobě zahrnovaly 61 katastrálních obcí. V roce 1866 začalo v Písku fungovat okresní zastupitelstvo.¹²

Sedmdesátá a osmdesátá léta 19. století jsou v Písku ve znamení rozvoje školství a kultury. 3. května 1884 bylo založeno **městské muzeum**, roku 1870 začala výuka na rolnické škole a v roce 1884 na nižší škole rolnické.¹³ V roce 1896 fungovaly ve městě tyto školy - gymnázium, vyšší reálka, rolnická a lesnická škola, měšťanská a obecná škola dívčí, obecná škola chlapecká, pokračovací škola průmyslová a obchodní, obecná škola židovská a městská opatrovna.¹⁴

V osmdesátých letech 19. století se v městě odehrály ještě dvě další významné události. První z nich se odehrála v roce 1887, kdy bylo zavedeno *elektrické osvětlení města* pomocí Křižíkovy obloukové lampy. Druhou významnou událostí se stala o rok později (tj. v roce 1888) *návštěva císaře Františka Josefa I.* u příležitosti konání vojenských manévrů.¹⁵

---

¹⁰ Janík, Z., *Almanach*, s. 47.

¹¹ Sedláček, A., *Dějiny*, s. 254; Tamtéž, s. 361.

¹² Matzner, Jan, *Královské město Písek. Průvodce městem a okolím, jakož i dějiny jeho*, Písek 1898, s. 263.

¹³ Janík, Z., *Almanach*, s. 47.

¹⁴ Prášek, J., *Písek*, Písek 1995, s. 51.

¹⁵ Janík, Z., *Almanach*, s. 47.

2 Samospráva

2.1 Vývoj samosprávy

Po zrušení poddanství a zániku patrimoniální správy bylo potřeba zavést nový způsob organizování vnitřního života obcí.¹⁶ Vrchnostenská správa byla tak rozsáhlá a finančně náročná, že nebylo možné ji svěřit jen státním politickým úřadům, a proto byla část úkolů dána do správy **občanstvu** organizovaného jako *veřejná korporace*. Tato samospráva navazovala na vývoj v korunních zemích, kde zemské sněmy a stavovské zemské výbory vykonávaly jak zákonodárnou moc, tak i část veřejné správy. K zemským zastupitelstvům postupně vznikaly *nižší samosprávné svazky* – kraje, okresy a obce, které vykonávaly veřejnou správu prostřednictvím vlastních volených orgánů. Takto tvořená samospráva se nazývá **korporační (komunální) samosprávou**.¹⁷

První zákonná úprava samosprávy se objevila v tzv. **Stadionovu prozatímním obecním zřízení** ze dne 20. března 1849 a v **březnové ústavě**, konkrétně v jejím **článku 33**, také z roku 1849. Podle tohoto zřízení měly obce právo na: *svobodné volby svých zástupců, přijímání nových členů do obecního svazku, spravování vlastních záležitostí, uveřejňování výsledků obecního hospodaření a veřejné jednání zástupců obcí*.¹⁸ Tyto zásady se už předtím objevily v návrhu **kroměřížské ústavy** a jejich princip byl odvozen od myšlenky přirozených společenských útvarů, existujících na určitém území, které mají svá přirozená práva. Podle principu „základem svobodného státu je svobodná obec“ se obec stala *nejnižší instancí* územní samosprávy. Podkladem pro územní vymezení správního obvodu samosprávné obce se stala josefínská katastrální obec. Sídliště se muselo stát *obcí nebo osadou* (součástí obce). Faktické rozdíly z hlediska historického, ekonomického, velikostního a populačního mezi těmito sídlišti označoval jejich nadále používaný tradiční název, a sice: město, městys (městečko) a vesnice (ves). Dále musela obec patřit do některého samosprávného a politického okresu a každý občan rakouské monarchie musel být příslušníkem některé obce. Toto zřízení neplatilo pro zemská hlavní

---

¹⁶ Hlavačka, Milan, *Zlatý věk české samosprávy. Samospráva a její vliv na hospodářský, sociální a intelektuální rozvoj Čech 1862 – 1913*, Praha 2006, s. 16 – 17.

¹⁷ Janák, Jan – Hledíková, Zdeňka – Dobeš, Jan, *Dějiny správy v Českých zemích. Od počátků státu po současnost*, Praha 2007, s. 297 - 298.

¹⁸ Hlavačka, M., *Zlatý věk*, s. 16 – 17.

města a statutární města, pro která platil jejich *zvláštní statut*. Svůj statut měla v českých zemích pouze města Praha, Liberec, Brno, Olomouc a Opava.¹⁹ Provizorní obecní zřízení bylo zrušeno patentem ze dne 24. dubna 1859, aniž by někdy vešlo ve faktickou platnost na okresní a krajské úrovni. Definitivně se samospráva stala **druhou kolejí veřejné správy** po vyhlášení **únorové ústavy** a vydání **říšského zákona** ze dne 5. března 1862. V tomto pojetí byla samospráva součástí jednotně spravovaného centralistického státu a nebyla už jen prodlouženou rukou státních politických úřadů, jak tomu bylo za *neoabsolutismu*. Stále však měla státní správa na obce velký vliv.²⁰ Tento zákon byl kompromisem mezi **vládou** (chtěla státní dozor nad obcemi) a **parlamentem** (idea německých liberálů o samosprávě obcí).²¹

Podle všech obecních zřízení byli obyvatelé každé z obcí rozděleni do dvou základních skupin a to na *občany a přesporní*. Občané se ještě dělili na obecní příslušníky a obecní společníky. **Obecní příslušníci** (něm. Gemeindeglieder) měli v obci domovské právo (neboť, jak již bylo zmíněno shora, každý státní občan musel příslušet do nějaké obce). Toto tzv. domovské právo zaručovalo člověku nerušený pobyt v jeho domovské obci. **Obecní společníci** (něm. Gemeindegossen) mohli v obci vlastnit nemovitost, platit daň z podnikání nebo jim byla předepsána daň důchodová. Ani oni nemohli být z obce vyhoštěni a měli právo na chudinské zaopatření. Všechny ostatní osoby byly osobami **přesporními** (něm. Auswärtige).²²

Největším problémem samosprávy bylo její **financování**, protože z obecních prostředků byly kromě vlastních obecních záležitostí (pravomoc přirozená, později samostatná) placeny také věci, které na obce přenesl stát zvláštním zákonem (pravomoc přenesená) a jichž do počátku 20. století stále přibývalo. Obce se kvůli této disproporci dostávaly do stále větších finančních problémů. Navíc německá obstrukce na českém zemském sněmu, vyvolaná získáním české většiny, vyústila v jeho ochromení a k neschopnosti získání úvěru pro zemskou pokladnu, čímž Čechy přestávaly být schopny dostat svým finančním závazkům. Obstrukce vedly v roce 1913 k rozpuštění českého zemského sněmu tzv. **anenskými patenty**. Český zemský sněm se již nesešel a stejný osud potkal i zemský výbor, který byl mimo jiné nejvyšší instancí územní samosprávy. Všechny úkoly zemského výboru byly přeneseny na zemskou správní

---

¹⁹ Janák, J. – Hledíková, Z. – Dobeš, J., *Dějiny*, s. 298.

²⁰ Hlavačka, M., *Zlatý věk*, s. 16 – 17.

²¹ Janák, J. – Hledíková, Z. – Dobeš, J., *Dějiny*, s. 299

²² Tamtéž, s. 300

komisi, čímž docházelo k likvidaci zemské samosprávy v Čechách, protože zemská správní komise složená ze státních úředníků, byla závislá na vládě a panovníkovi, který ji mohl i odvolat.²³

2.2 Volby

2.2.1 Volební právo

Svobodné volby obecních orgánů (označované jako volby komunální) patřily k nezadatelným právům obce, neboť zajišťovaly autonomii samosprávy a jejích volených orgánů a jejich prostřednictvím spoluúčast občanstva na správě obce. Za tímto účelem byla součástí únorové ústavy zemská zřízení pro jednotlivé korunní země a volební řády do zemských sněmů, od nichž byly odvozeny volební řády do samospráv vydané jako speciální zemské zákony. Volební právo měli pouze **státní občané mužského pohlaví**, kteří z něho nebyli vyňati zákonem (spáchání trestného činu, důstojníci armády v činné službě, apod.), **právnícké osoby** (akciové společnosti, obchodní společnosti, družstva, atd.) a tzv. **honorace** (státní úředníci, zemští úředníci, úředníci veřejných fondů, duchovní křesťanských vyznání v duchovní správě, rabíni židovských náboženských obcí, doktoři s akademickým titulem z některé rakouské univerzity, představitelé a vyšší učitelé obecných škol, ředitelé, profesori a učitelé na středních školách a vyšších učilištích). Dále existovalo v Čechách **virilní zastoupení**, které zahrnovalo všechny poplatníky platící aspoň šestinu přímých daní odváděných z obcí.²⁴

2.2.2 Volební soustavy

Obecní volby probíhaly podle cenové soustavy v kombinaci se soustavou kapacitní. Všichni oprávnění voliči byli rozděleni do **třech voličských sborů** podle přímé daně odváděné v obci: 1. sbor – největší berní poplatníci, čestní občané, honorace;

---

²³ Hlavačka, M., *Zlatý věk*, s. 17; Janák, J. – Hledíková, Z. – Dobeš, J., *Dějiny*, s. 264, 307.

²⁴ Janák, J. – Hledíková, Z. – Dobeš, J., *Dějiny*, s. 300 – 301.

2. sbor – střední poplatníci a 3. sbor – drobní poplatníci. Takto zvolený **obecní výbor** (obecní zastupitelstvo) volil ze svého středu **obecní představenstvo**. Sem patřil **obecní starosta** a **obecní radní**. Obecní výbor mohl mít 8 – 36 členů, přesný počet závisel na lidnatosti obce. Maximální počet členů obecního představenstva nesměl překročit jednu třetinu počtu členů obecního výboru a zároveň museli v obci být kromě starosty alespoň dva radní. Počet **náhradníků**, kteří sloužili k zastupování nepřítomných členů obecního výboru, se rovnal polovině počtu členů obecního výboru. Jeho moc byla usnášecí a dozorčí. Jednalo se o sekundární orgán projednávající důležité záležitosti. Obecní představenstvo jako primární a výkonný orgán mělo na starosti bezprostřední a běžné záležitosti.²⁵

2.3 Působnost obcí

2.3.1 Samostatná působnost

Obecní působnost se dělila do dvou skupin na samostatnou a přenesenou působnost. **Samostatná působnost** spočívala hlavně ve správě obecního jmění a záležitostí vztahujících se k obecnímu svazku. Při zachování zákonů a pod dozorem zemského výboru, bylo možné nakládat s movitým i nemovitým jměním obce, s výjimkou jmění tzv. kmenového. Dále sem spadalo udělování domovského a měšťanského práva, čestné občanství a záležitosti místní policie.²⁶

2.3.2 Přenesená působnost

V záležitostech **přenesené působnosti** najdeme záležitosti delegované na obce státem prostřednictvím zvláštního zákona. Jak již bylo zmíněno, těchto záležitostí postupem času přibývalo, protože stát využíval součinnosti obcí ve veřejné správě ke snížení nákladů na státní správu. Najdeme zde vymáhání peněžitých pokut, školních

---

²⁵ Tamtéž, s. 301.

²⁶ Janák, J. – Hledíková, Z. – Dobeš, J., *Dějiny*, s. 301 – 302.

platů, příspěvků na kostely, fary, školy atd. Dále **spolupůsobily** v záležitostech přímých a nepřímých daní, při volbách do místních a okresních školních rad, okresních zastupitelstev, zemského sněmu a říšské rady, při občanských sňatcích, sčítání lidu, zemědělských a lesních záležitostech, v oboru sociální péče, péče o komunikace, a dohlížely na osoby pod policejním dohledem aj. Na starosti měly také některé živnostenské, zdravotní a vojenské záležitosti. Obec měla povinnost spolupracovat i se soudy.²⁷

Starosta a dva obecní radní tvořili **obecní trestní senát**. K zahájení řízení bylo potřeba udání úřední osoby (polní hajný, cestář, obecní stavební dozorce aj.) nebo poškozeného. Do pravomoci tohoto orgánu patřily přestupky proti zákonům a nařízením o místní policii. V pravomoci obce bylo uloženo peněžité pokuty, vězení nebo vedlejší tresty. Odvolací instancí byly *politické úřady první instance* (toto platilo i pro rozhodnutí starosty), čili územně příslušná okresní hejtmanská.²⁸

2.4 Dozor nad obcemi

Okresní zastupitelstvo, případně **zemský výbor** vykonávaly dozor nad rozhodnutími obecního výboru v oboru samostatné působnosti obce. Bylo možné se k nim při nesouhlasu s rozhodnutím obecních orgánů také odvolat. Rozsáhlejší dozor ale vykonávaly **státní politické úřady** při výkonu přenesené působnosti obcí. Stížnosti vyřizovaly politické nebo finanční úřady nebo soudy podle toho, čeho se záležitost týkala. Krajním řešením při porušení povinností bylo rozpuštění obecního výboru a zřízení jiného orgánu, buď vládního komisaře, nebo správní komise, toto vše za útraty obce.²⁹

2.5 Okresní samospráva

V rámcovém říšském obecním zákonu z roku 1862 se objevila možnost zřídit orgány **okresní samosprávy**. V Čechách byla tato možnost dána zemským zákonem

---

²⁷ Tamtéž, s. 302.

²⁸ Tamtéž, s. 302 – 303.

²⁹ Tamtéž, s. 303.

z roku 1864. Počty členů **okresního zastupitelstva**, orgánu okresní samosprávy, se pohybovaly v rozmezí 18 až 36 členů v závislosti na počtu obyvatel samosprávného okresu. Volební období trvalo tři roky. Zastupitelstva ze svých členů volila okresního starostu (tato volba však musela mít císařské potvrzení) a okresní výbor, který tvořil starosta a šest členů ze zastupitelstva.³⁰

Působnost *zastupitelského okresu* se také dělila na samostatnou a přenesenou. Přenesená působnost však nebyla tak významná jako u obcí. Samostatná působnost se dělila na **všeobecnou působnost v obecních záležitostech** a na **působnost v okresních záležitostech**. Bylo možné podávat dobrozdání vládě a zemskému zastupitelstvu anebo jim předkládat k projednání různé návrhy. V jeho kompetenci se nacházely rozpočty a účty správy okresu a jeho ústavů, okresní přírážky k přímým daním, půjčky, také ustanovovalo okresní samosprávné úředníky do funkcí a přijímalo nebo propouštělo okresní služebníky. Stálo nad obecními představenstvy a zastupovalo navenek celý samosprávný okres. Mělo na starosti zřizování různých fondů a ústavů a mělo pečovat o chudé. Jeho dohlížecím orgánem byl zemský výbor a orgány státní správy.³¹

Zákon o okresní samosprávě přijal Slezský sněm roku 1863 (s odloženým výkonem), okresní samospráva se zde nikdy nekonstitovala. Na Moravě se kvůli odporu německých liberálů prosadil tento zákon až v roce 1871, ale ani zde se okresní samospráva neuskutečnila. Jistou náhradu poskytovaly **okresní silniční výbory**, tato náhrada však nebyla dostatečná. Výbory se velikostně shodovaly se soudními okresy a nepatřila sem města se zvláštním statutem. Výbor se skládal z jedenácti členů a šesti náhradníků, volených na šest let. Ze svého středu volil předsedu a náměstka předsedy. Další náhradou měly být **starostenské sbory**, organizované podle soudních okresů. V roce 1913 pak ještě vznikla dobrovolná organizace *Ústředí starostenských sborů a silničních výborů na Moravě*, představenstvo bylo pro oba společné. Jejich obdoba vznikla i ve Slezsku.³²

---

³⁰ Tamtéž, s. 304.

³¹ Tamtéž, s. 304 – 305.

³² Tamtéž, s. 305 – 306.

3 Zápisy ze schůzí obecního výboru a rady

3.1 Prameny

Zápisy ze schůzí obecního výboru a rady města Písku představují jeden ze stěžejních pramenů pro studium organizace a fungování samosprávy na místní úrovni. Není proto překvapivé, že nejvíce informací k této práci jsem čerpala z fondu **Archiv města Písek**, který je uložen ve Státním okresním archivu Písek. Tento fond tvoří hlavně hospodářské (zemědělství a lesy), městské, vojenské, soudní, finanční, obchodní, cechovní, stavební a jiné záležitosti, v jeho druhé části se nachází materiál pro dějiny městské správy.³³

Pro svoji práci jsem využila knižní a spisový materiál z let 1850–1900. Z tohoto období nalezneme ve fondu **čtyřicet devět knih**³⁴ obsahujících hlavně zápisy ze schůzí obecního výboru (zastupitelstva) a městské rady (představenstva), které jsou ve většině případů řazeny chronologicky. Protokoly, kde se daný předmět projednával na více schůzích, jsou bez ohledu na řazení svázány u sebe. Dále se část zápisů ze schůzí a pozvánky na ně vyskytují ve **dvaceti šesti kartonech**.³⁵ **Volební záležitosti** se vyskytují jak v knihách mezi protokoly ze schůzí, tak i v kartonech fondu Archiv města Písek a Okresní úřad Písek I.³⁶

Každý protokol ze schůze začíná úvodním záznamem, který uvádí, o jaký orgán se jedná. Městský výbor používal označení **obecní výbor**, **městský výbor** nebo **obecní** případně **městské zastupitelstvo**. V případě městské rady se objevuje pouze označení **městská rada**, avšak městští radní se označovali také jako *starší obce*, eventuálně jako *obecní starší*. Dále zde bylo uvedeno datum a místo konání schůze (zasedání probíhala v zasedací místnosti). Následuje prezenční listina přítomných, prvním jmenovaným byl vždy starosta nebo jeho zástupce, dále byli uvedeni přítomní radní a členové výboru. Od konce 60. let se v protokolech objevuje údaj o přečtení protokolu z předchozí schůze a kdo byl zvolen k jeho podpisu (starosta a dva členové výboru). Po těchto náležitostech

---

³³ V digitalizované podobě je přístupné na adrese: <http://digi.ceskearchivy.cz/cs/22210401000160>.

³⁴ Seznam knih se nachází v tabulce č. 1.

³⁵ Seznam kartonů se nachází v tabulce č. 2.

³⁶ Seznam knih a kartonů se nachází v tabulce č. 3.

jsou zaznamenány projednávané žádosti a všechny body jednání schůze. U schválených rozhodnutí se objevuje zápis, zda byl předmět přijat *jednohlasně* nebo *většinou* hlasů. Pokud se hlasovalo jmenovitě, protokol obsahuje seznam členů zastupitelstva, kteří byli *pro* nebo *proti návrhu*. V případě zamítnutí se objevuje pouze oznámení o neschválení (odmrštění), informace o tom, zda se tak stalo většinou hlasů nebo jednohlasně, se vyskytuje jen velmi vzácně, stejně tak vysvětlení tohoto rozhodnutí. Protokoly končí ustanovením o konci porady a podpisy zúčastněných. Jednotlivé odbory (školní, finanční, zahradní aj.) se ve většině případů scházely spolu s městskou radou. Většinu pozvánek na zasedání nalezneme ve výše uvedených kartonech, menší množství pozvánek se nacházejí přímo v knihách. Struktura a obsah pozvánek na schůze byly později upraveny jednacími řády.

3.2 Volby do obecního výboru

Před samotnými volbami bylo nutné provést několik úkonů. Za prvé *požádal purkmistr okresní hejtmanský o rozvrh daní a přírážek*, potřebných pro vypracování volebních seznamů pro daný volební rok. Dále obecní výbor zvolil **reklamační komisi**, která vyřizovala stížnosti na volební seznamy (hlavně špatné zařazení do jednotlivých volebních sborů) a po volbách stížnosti na jejich průběh. Proti průběhu voleb bylo možné se odvolat také k *okresnímu hejtmanskému*, anebo k *zemskému místodržitelství*. Stížnosti se objevují při každých volbách, v letech 1872, 1892 a 1899 došlo dokonce **ke zrušení výsledku voleb** a k vypsání nových, pokaždé z rozhodnutí místodržitelství. Sestavené voličské seznamy byly vystaveny po dobu čtyř týdnů k nahlédnutí voličům. Potom bylo nutné zvolit volební komisi, jejímž členům náležela odměna. Po uplynutí lhůty pro podání stížností, a pokud nebyly volby zrušeny, následovala volba představenstva, které se zpravidla účastnil vládní komisař a celý nově zvolený obecní výbor. Před samotnou volbou se nejdříve přijal návrh o stanovení počtu radních, který se v průběhu let zvyšoval z původních **čtyř** v roce 1850 na **dvojnásobný počet** v posledním zkoumaném volebním roce, tj. v roce 1899. Nejčastěji bylo voleno **šest radních**.

Z protokolu ze dne 21. srpna 1850 se dozvídáme, že den předtím proběhla volba purkmistra³⁷ a čtyř radních. Starostou byl zvolen *Ignác Otto*, který tuto funkci vykonával až do roku 1865. Pro funkci radních byli zvoleni tito čtyři členové výboru: *Josef Ptáček*, *František Schöttner*, *Tomáš Šobr*³⁸ a *Josef Stocký*.³⁹

Z roku 1861 se z volebních záležitostí dochoval pouze seznam zvolených zástupců a náhradníků za jednotlivé sbory sepsaný dne 26. února.⁴⁰ Z protokolů ze schůzí se poté dozvídáme, že *Ignác Otto* byl opět zvolen za purkmistra a radními se stali *Jan Pixa*,⁴¹ doktor *František Kohn*, *František Sieber* a *Jan Bečka*.⁴²

Podle vyhlášky purkmistra došlo k dalším volbám ve dnech 11., 14. a 18. prosince **1865**.⁴³ O podobě nového představenstva se dozvídáme z oznámení místodržitelského rady Urbana, který se této volby účastnil a ihned po volbě přijal slib věrnosti od nového starosty *Tomáše Šobra* a radních *Antonína Michla*, *Tomáše Šafařovice*, *Jana Beringra*⁴⁴ a *Františka Brichty*.⁴⁵

V roce 1869 se uskutečnily volby ve dnech 28. dubna (třetí sbor), 5. května (druhý sbor) a 10. května (první sbor).⁴⁶ Po uplynutí reklamační lhůty a po nabytí platnosti voleb, svolal dosavadní purkmistr nově zvolený městský výbor k volbě představenstva na 14. června 1869,⁴⁷ v přítomnosti vládního komisaře Roberta Švandy. Jan Pixa starší, jako nejstarší člen výboru, byl pověřen řízením volby. Za důvěrníky si vybral Bedřicha Lausekera a Františka Kohna. V první volbě starosty nebyl nikdo zvolen, proběhla tedy druhá volba, kde získal nadpoloviční většinu hlasů *Augustin Stolz*. Poté následovala volba šesti radních. *Prvním radním* byl zvolen *František Kohn*, *druhým radním* *Josef Stocký*, *třetím radním* *Karel Malec*, *čtvrtým radním* *František Ješina*, *pátým radním* *Karel Knight* a *šestým radním* se po druhé volbě stal *Tomáš Říha*.⁴⁸ Od 10. srpna 1871 nemohl starosta Stolz vykonávat svou funkci, a proto jmenoval svým zástupcem prvního radního Kohna.⁴⁹

---

³⁷ V protokolech uváděn jako měšťanosta nebo purkmistr, až od 60. let 19. století také jako starosta.

³⁸ V protokolech se jméno vyskytuje ještě v podobě Thomas Schober.

³⁹ SOKA Písek, fond AM Písek, kniha č. 1, Protokol předsevat u městské rady v Písku dne 21. srpna 1850.

⁴⁰ Tamtéž, kart. 132, inv. č. 3605, sign. I/1, 9/9, č. 4093/862, Verzeichnis.

⁴¹ V protokolech psaných německým jazykem bylo jméno Jan uváděno jako Johann.

⁴² SOKA Písek, fond AM Písek, kniha č. 6-11.

⁴³ Tamtéž, kniha č. 11, nefoliováno, Vyhláška č. 4815, V Písku dne 30. listopadu 1865.

⁴⁴ V protokolech se jméno objevuje také ve tvaru Beringer.

⁴⁵ SOKA Písek, fond AM Písek, kniha č. 11, nefoliováno, č. 565, V Písku dne 11. února 1865 c. k. místodržitelský rada a okresní ředitel.

⁴⁶ Tamtéž, kniha č. 13, sign. IC-23/27, Protokol o volbě městského zastupitelstva píseckého.

⁴⁷ Průběh volby je popsán v tabulce č. 4.

⁴⁸ SOKA Písek, fond AM Písek, kniha č. 13, sign. IC-23/29, Protokol sepsán v poradní síni rady městské dne 14. června 1869.

⁴⁹ Tamtéž, kniha č. 17, nefoliováno, sign. IC/3/a, Purkmistrovský úřad dne 14. srpna 1871.

Volby do tří volebních sborů v roce 1872 proběhly ve dnech 17., 21. a 25. června.⁵⁰ Proti volbám se vyskytlo několik stížností na plnomocenství, která měla být neplatná. V prvním případě se jednalo o volbu za dva údajně nezletilé dědice Františka Lišky, za které měli volit poručník a jeden zplnomocněnec. U dědiců jistého Vendlera nebyl známý počet ani věk jeho dědiců a nebylo možné ověřit, zda je tedy možné za ně volit. Dále bylo nutné prošetřit, zda měšťan Karel Javůrek, za něhož volil František Javůrek, má v Písku své bydliště. Za Jakuba Němečka měli dokonce volit dva zplnomocněnci. Poslední dvě námítky se týkají průběhu samotné volby, kdy měly být přijímány voličské lístky ještě po skončení voleb předsedou komise.⁵¹ Na základě těchto stížností byly **volby zrušeny rozhodnutím místodržitelství** ze dne 7. srpna 1872 č. 35752 ve všech volebních sborech. Volební seznamy uznalo za platné a přikázalo vykonat nové volby ve dnech 4., 10. a 13. září daného roku.⁵² Po nových volbách se mohlo dne 26. září přikročit k volbě⁵³ představenstva čili výboru za přítomnosti vládního komisaře Václava Solty, řízení volby se ujal Tomáš Vaňata se dvěma důvěrníky Janem Pixou mladším a Abundem Pompem. Podoba představenstva byla následující: *starosta František Gamisch a radní Antonín Michl, Tomáš Vaňata (zvolen až v užší čtvrté volbě), František Ješina, Tomáš Šafařovic, Tomáš Řiha (zvolen v druhé volbě), Josef Hrozný.*⁵⁴ Čtvrtý radní Tomáš Šafařovic, povoláním obchodník se sukrem, se však této funkce vzdal z důvodu častého pobytu mimo město.⁵⁵ Dne 4. listopadu **rezignoval na svou funkci starosta** František Gamiš, kterého od této doby zastupoval radní Antonín Michl, titulovaný v protokolech jako *starostův náměstek.*⁵⁶ Už 12. listopadu byl zastupitelstvem, v přítomnosti vládního komisaře Václava Solty, zvolen *novým starostou Antonín Michl* a *novým čtvrtým radním Lambert Hessler.*⁵⁷ Po doplňovací volbě na uprázdněné místo prvního radního Antonína Michla se v protokolech objevuje radní Josef Stocký.⁵⁸

Po volbách roku 1875 ve dnech 16. září (třetí sbor), 20. září (druhý sbor) a 24. září (první sbor), bylo zvoleno dne 9. listopadu představenstvo v této podobě:

⁵⁰ Tamtéž, kniha č. 17, nefoliováno, sign. IC/3/12, Oznámení č. 3044.

⁵¹ Tamtéž, č. 5959, C. k. okresní hejtmanství 8. července 1872.

⁵² Tamtéž, Vyhláška č. 4581; Tamtéž, V Písku dne 16. srpna 1872 c. k. místodržitelství rada Urban.

⁵³ Průběh volby je popsán v tabulce č. 5.

⁵⁴ SOKA Písek, fond AM Písek, kniha č. 17, sign. IC/3/27, č. 5261, Protokol sepsán v poradní síni rady městské v Písku dne 26. září 1872.

⁵⁵ Tamtéž, sign. IC/1, č. 5454, Purkmistrovský úřad v Písku dne 7. října 1872; Tamtéž, sign. IC/3/29, č. 5696, Purkmistrovský úřad v Písku dne 19. října 1872.

⁵⁶ Tamtéž, sign. IC/1, č. 6002, Pozvání zastupitelstva na schůzi.

⁵⁷ Tamtéž, sign. IC/3/29, č. 6169, Protokol sepsán v poradní síni rady městské v Písku dne 12. listopadu.

⁵⁸ Tamtéž, kniha č. 17.

starosta Antonín Michl, první radní Lambert Hessler, druhý radní František Ješina, třetí radní Dominik Brichta, čtvrtý radní Karel Ninger, pátý radní Jan Pixa starší, šestý radní Hynek Macner.⁵⁹ Průběh volby představenstva není dochován. 11. července 1878 proběhla doplňující volba ještě pro toto volební období z důvodu úmrtí člena výboru Hynka Bauera. Do výboru byl zvolen *Josef Diviš* a za náhradníky *Josef Pixa*, *Hynek Majer*, *Karel Rattaj*, *František Volf* a *František Otto*.⁶⁰

Koncem roku 1878 proběhly další volby do obecního zastupitelstva. Přesněji 12. listopadu volba třetího sboru, 18. listopadu volba druhého sboru a 21. listopadu volba prvního sboru. Volba⁶¹ představenstva proběhla, kvůli zpoždění způsobeného vyřízením všech námitek k volbám, až **3. dubna 1879**.⁶² Výbor zvolil za starostu *Františka Gamische*, radními potom *Lamberta Hesslera*, *Aloise Pakeše*, *Antonína Michla*, který byl zvolen ve třetí užší volbě, dále *Karla Ningera*, *Václava Špirhanzla* (výsledek třetí užší volby) a *Maxmiliána Hájka* zvoleného ve čtvrté volbě.⁶³

Z roku 1882 se dochoval pouze zápis o zvolení čtyřčlenné reklamační komise k volbám, do které byli zvoleni *Lambert Hessler*, *Alois*⁶⁴ *Pakeš*, *Hynek Macner* a *Josef Bílý*.⁶⁵ Z protokolů ze zasedání výboru se dozvídáme, že starostou zůstává *František Gamisch* a šesti radními se stali *Alois Pakeš*, *Hynek Macner*, *Antonín Michl*, *Lambert Hessler*, *Václav Pacovský* a *Maxmilián Hájek*.⁶⁶ Tato volba vstoupila v platnost v **polovině února 1883**.⁶⁷

V roce 1886 navrhl starosta reklamační komisi ve stejném složení jako v minulých obecních volbách v roce 1882. Tento návrh byl jednohlasně přijat.⁶⁸ Od jara 1886 zastupoval starostu z důvodu nemoci až do zvolení nového představenstva, tj. 21. listopadu, radní *Alois Pakeš*.⁶⁹ Volby nastaly ve dnech 1. dubna (třetí volební sbor),

---

⁵⁹ Tamtéž, kart. 281, inv. č. 4014, sign. IC/5, č. 5748/1875, Oznamení, Purkmistrovský úřad v Písku dne 10. listopadu 1875.

⁶⁰ Tamtéž, kniha č. 21, nefoliováno, sign. I-1878/C, Vyhláška č. 3784; Tamtéž, Protokol sepsán v zasedací síni městské rady v Písku dne 11. července 1878 o doplňovací volbě v I. sboru voličském.

⁶¹ Volba představenstva je popsána v tabulce č. 6.

⁶² Sedláček, A., Dějiny, s. 278.

⁶³ SOkA Písek, fond AM Písek, knihy č. 28-31.

⁶⁴ V protokolech se objevuje také v podobě Aloys.

⁶⁵ SOkA Písek, fond AM Písek, kniha č. 31, nefoliováno, Protokol sepsán dne 27. února 1882 o schůzi obecního zastupitelstva královského města Písku.

⁶⁶ Tamtéž, knihy č. 27-31.

⁶⁷ SOkA Písek, fond Okresní úřad Písek I (= OkÚ Písek I), kart. 186, inv. č. 1110, sign. 3/3, č. 183, Purkmistrovský úřad v Písku dne 10. ledna 1883.

⁶⁸ SOkA Písek, fond AM Písek, kniha č. 35, nefoliováno, Protokol sepsán o schůzi obecního zastupitelstva král. města Písku dne 9. února 1886, č. 1198.

⁶⁹ Tamtéž, kniha č. 35; Sedláček, A., Dějiny, s. 285.

poté 9. dubna (druhý volební sbor) a 12. dubna 1886. Tento zápis je uložen v kartonu č. 462, který obsahuje zápisy z volebního roku 1893.⁷⁰ O volbě a složení představenstva se dozvídáme ze zprávy purkmistra adresované okresnímu hejtmanství. Funkci starosty zastával císařský rada *Alois Pakeš*, funkci radních vykonávali *Václav Pacovský*, *Antonín Michl*, *Jan Nebuška*, *Karel Lukáš*, *Dominik Otto* a *Karel Ledecký*.⁷¹

Z roku 1889 se opět z volby nedochoval protokol, ale pouze oznámení o zvoleném zastupitelstvu.⁷² V těchto letech *úřad starosty zastával Alois Pakeš*, kromě něho se představenstvo skládalo ještě z radních *Antonína Michla*, *Jana Nebušky*, *Karla Lukáše*, *Václava Špirhanzla*, *Karla Ledeckého* a *Dominika Otty*.⁷³ Krátce před koncem volebního období v srpnu 1892 došlo k úmrtí Antonína Michla, z toho důvodu byl za něho povolán do obecního výboru náhradník, který při volbách obdržel nejvíce hlasů, měšťan *Josef Kříž*.⁷⁴

Z oznámení ze dne **30. listopadu 1892** se dozvídáme, že volby proběhnou ještě tento rok ve dnech 9. prosince pro třetí sbor, 15. prosince pro druhý sbor a 19. prosince pro první sbor.⁷⁵ Proti průběhu voleb ve druhém a prvním sboru sepsali stížnost měšťan *Karel Lukáš* a advokát *Josef Žofka*. Stěžovali si na postup volební komise, která měla například umožnit volit zplnomocněným osobám bez vydaného zplnomocnění nebo volit za více osob a naopak některým zplnomocněncům odmítnout právo volit. Místodržitelství nakonec platnost voleb zrušilo z několika důvodů. Většina voličů neodevzdala svůj hlas do volebního osudí **osobně**, ale do rukou předsedy volební komise, dále měl zplnomocněnec **Robert Martens volit dvakrát**, a to ve třetím sboru za *Annu Halíkovou* a ve druhém sboru ještě za svoji manželku, což zákon neumožňoval. Další zplnomocněnec **volil ve druhém sboru za další dvě osoby ženského pohlaví**. Toto rozhodnutí bylo konečné, spolu s ním byly doručeny platné volební seznamy a purkmistr měl učinit potřebné kroky k provedení nových voleb.⁷⁶

---

⁷⁰ SOkA Písek, fond AM Písek, kart. 462, inv. č. 4470, sign. IC-1885/1/26/89, č. 3127, Protokol sepsán o volbě výboru obecního pro městskou obec Píseckou dne 1. dubna 1886.

⁷¹ SOkA Písek, fond OkÚ Písek I, kart. 195, inv. č. 1112, sign. 3/19, č. 10208, Purkmistrovský úřad v Písku dne 11. listopadu 1886

⁷² Tamtéž, sign 3/19/1, č. 33343, Purkmistrovský úřad v Písku dne 21. prosince 1889.

⁷³ SOkA Písek, fond AM Písek, knihy č. 38-41.

⁷⁴ Tamtéž, kart. 445, inv. č. 4442, sign. IC/6, č. 8572.

⁷⁵ Tamtéž, sign. IC/5/23, Oznámení č. 13211.

⁷⁶ Tamtéž, sign IC/5/31, č. 14232; Tamtéž, IC5/33, č. 2635.

Nové volby proběhly v následujícím roce (tj. 1893) – 17. března volba třetího sboru, 20. března volba druhého sboru a 23. března volba prvního sboru.⁷⁷ Volba představenstva⁷⁸ proběhla dne 5. dubna 1893 bez dohledu vládního komisaře. Řízení volby se ujal Karel Mergl jakožto nejstarší z členů výboru, důvěrníky se stali Alois Pakeš a Josef Žofka. Na schůzi se nedostavil jen jeden člen výboru Antonín Štěpán, který se řádně omluvil. Jediným kandidátem na starostu byl *dosavadní starosta Alois Pakeš*, který byl nadpoloviční většinou hlasů zvolen. Radními byli zvoleni tito členové výboru: *František Daneš, Karel Lukáš, Marek Spitz, Ladislav Burket, Karel Ledecký a Josef Pixa*.⁷⁹

V roce 1895 proběhly volby v těchto dnech: 23. dubna (třetí sbor), 29. dubna (druhý sbor) a 4. května (první sbor).⁸⁰ K těmto volbám byly vzneseny mimo jiné námitky k plným mocím. Mělo dojít k podepsání plné moci jinou osobou, než která byla v plné moci uvedena. Podle rozhodnutí místodržitelského rady Šebánka ze dne 20. června 1896 však nejsou námitky zcela prokazatelné a tudíž neopodstatněné. Konstatuje také, že všechny uvedené prohřešky nemohly ovlivnit výsledek voleb.⁸¹ Volba představenstva⁸² proběhla tedy až **26. června 1896** bez přítomnosti vládního komisaře. Řízení volby převzal jako nejstarší člen výboru Karel Ledecký, důvěrníky se stali Alois Pakeš a Jan Košatka. Volby se nezúčastnil člen výboru Rudolf Dvořáček, který svoji absenci neomluvil. Na návrh dalšího člena výboru Karla Lukáše nebyl postižen žádnou pokutou. Zastupitelstvo opětovně zvolilo **starostou Aloise Pakeše** a radními *Františka Tonnera, Václava Šimka, Marka Spitze, Viktora Vodičku, Františka Lososa a Karla Ledeckého*.⁸³

Volby v roce 1899 proběhly pro třetí sbor dne 7. června, pro druhý sbor dne 14. června a pro první sbor dne 19. června.⁸⁴ Tato volba byla však **místodržitelstvím dne 27. září zrušena** na základě stížností tří voličů. Stížnost se týkala průběhu volby třetího sboru, mezi prvním a druhým čtením byla volba přerušena na půl hodiny a celá volební komise odešla z volební místnosti. Tím došlo k nejen k porušení zákona (v místnosti s odevzdanými hlasy musí být alespoň jeden člen komise), ale také k porušení práv části

---

⁷⁷ Tamtéž, sign. IC5/36, Vyhláška č. 3260; Tamtéž, Vyhláška č. 3337; Tamtéž, Vyhláška č. 3460.

⁷⁸ Průběh volby představenstva je popsán v tabulce č. 7.

⁷⁹ SOkA Písek, fond AM Písek, kart. 462, inv. č. 4470, sign. IC/5/36, č. 3981, Protokol sepsán v poradní síni rady městské v Písku dne 5. dubna 1893.

⁸⁰ Tamtéž, kart. 492, inv. č. 4533, sign. IC18/22/1895, Vyhlášení č. 4813.

⁸¹ Tamtéž, sign. IC18/29/1895, C. k. okresní hejmanství v Písku č. 16136.

⁸² Průběh volby je popsán v tabulce č. 8.

⁸³ SOkA Písek, fond AM Písek, kart. 492, sign. IC18/30/1895, Protokol sepsán v poradní síni král. města Písku dne 25. června 1896.

⁸⁴ Tamtéž, kart. 535, inv. č. 4674, sign. IC2, Vyhláška č. 6231.

voličů, kteří měli odevzdat hlasy po druhém čtení, protože toto čtení a volba měly proběhnout ihned po prvním čtení a volbě. O dva dny později byl o tomto rozhodnutí uvědoměn purkmistrovský úřad skrze okresní hejtmánství v Písku.⁸⁵ Nové volby byly ustanoveny na **9. října** (třetí sbor), **13. října** (druhý sbor) a **16. října** (první sbor).⁸⁶ Volba představenstva⁸⁷ proběhla dne 4. listopadu. Nejstarší člen výboru František Jůzek tuto volbu řídil spolu s dvěma důvěrníky, a to Václavem Špirhanzlem a Josefem Jílkem. Většinou hlasů byl za *starostu zvolen Karel Lukáš*. Radními se stali *Ladislav Burket, František Ješina, Jan Kodl, Václav Špirhanzl, Antonín Štěpán, Vladimír Cafourek, Jan Michl a Jan Stocký*. Při volbě byl přítomen vládní komisař Bernard Frengl, místodržitelství rada.⁸⁸

3.3 Rozbor zápisů ze schůzí obecního výboru a městské rady

Pro lepší přehlednost jsem vybrané zápisy ze schůzí obecního výboru a rady rozdělila do čtyř tematických oblastí. Jsou to tyto oblasti: *obecní záležitosti, obecní majetek a hospodaření, žádosti občanů a záležitosti škol*, přičemž některé záležitosti lze zařadit pod více oblastí.⁸⁹ Pro zvýšení přehlednosti jsem tyto oblasti dále rozčlenila do třech časových úseků. V první části nalezneme zápisy z let 1850 – 1861, druhá část obsahuje léta 1862 – 1881 a ve třetí části se nacházejí schůze z let 1882 - 1900.

V první oblasti **záležitostí obce** najdeme informace o tom, jak probíhal výběr a jmenování osob do funkcí. Jako první byl vypsán konkurz na určité místo. Zde bylo jasně napsáno, o jakou funkci se jedná, jaký se k ní vztahuje plat a výhody, zda je tu možnost zvýšení platu a po kolika letech, dále všechny požadavky, které musí žadatel splnit a datum, do kdy musí dotyčný žadatel odevzdat všechny potřebné dokumenty.

V průběhu let se několikrát upravovaly jednací a tržní řády, ve většině případů se takto dělo po zvolení nového zastupitelstva a volbě představenstva. Městská rada

---

⁸⁵ Tamtéž, sign. IC2/17, C. k. okresní hejtmánství v Písku, č. 27945.

⁸⁶ Tamtéž, sign. IC2/17, 11618/899, Vyhláška.

⁸⁷ Průběh této volby je nastíněn v tabulce č. 9.

⁸⁸ SOkA Písek, fond AM Písek, kart. 535, inv. č. 4674, sign. IC2/22, Protokol sepsán v poradní síni městské rady v Písku dne 4. listopadu 1899.

⁸⁹ Přesné citace jsou uvedeny u příkladů konkrétních předmětů ze schůzí v následujících podkapitolách.

zodpovídala za správu městského sirotčince nebo také za hasičský sbor založený obecním zastupitelstvem v roce 1869.

Věci spadající pod **obecní majetek a hospodaření** se týkají hlavně nakládání s obecním rozpočtem. Výbor mohl jednat a rozhodovat o rozpočtu pouze tehdy, sešel-li se dostatečný počet členů. Pokud se nesešly alespoň dvě třetiny z celého výboru, tento bod zůstal neprojednán a odložil se na příští schůzi, v protokolu se o tomto vždy provedl zápis. Jestliže byly takto odloženy dvě schůze, následovala třetí, na které se už o rozpočtu jednalo při jakémkoli počtu přítomných. Finanční plán obsahoval nejen příjmy a výdaje finanční, ale také množství dříví z městských lesů, se kterým se bude moci příští rok nakládat.

Na pronájmy a prodeje obecních pozemků se vypisovaly dražby. U již jednou pronajatých pozemků mohl nájemce požádat o prodloužení tohoto nájmu.

Do pravomoci výboru spadala také stavba a údržba silnic ve městě i v jeho okolí. U všech nových staveb nebo úprav se vyžadoval nákres nebo plán ploch, tímto zasažených.

Další velkou skupinou jsou **žádosti občanů**. Patří sem všechny prosby o poskytnutí nebo zvýšení podpory, ať už v chudobě, kvůli drahotě nebo na základě nějaké pohromy, jako je například požár nebo povodeň. Chudí dostávali přiděly dříví a peněžní pomoc pravidelně každý měsíc z obecního jmění. Výbor také musel odsouhlasit prodej cihel a střešních tašek na stavbu nebo opravu domů na dluh, lhůta pro zaplacení byla stanovena na tři roky.

Žádosti o podporu se posuzovaly jednotlivě, v případě starých lidí, vdov, opatrovníků sirotků, lidí nemohoucích aj., bylo odhlasováno jejich schválení tehdy, pokud se ale výbor neusnesl, že dosud vyplácená částka je dostatečná nebo pokud se jednalo o lidi, kteří byli schopni pracovat a mohli se tak o sebe postarat.

Stejně se postupovalo v případě zvýšení důchodů nebo platů úředníků, lesníků, strážníků městské policie, hasičů a dalších osob, jimž byly platy vypláceny z obecní pokladny. Pokud se však prosba jevila jako neodůvodněná nebo žádaná částka příliš vysoká, byla zamítnuta.

Místa v městském špitálu se udělovala na základě vytvořeného seznamu čekatelů a po jeho schválení. Před rokováním o žádostech právovárečného měšťanstva jsou

v protokolu vypsání členové výboru, kteří se zdrží tohoto rokování a následného hlasování z důvodu vlastnictví domu s várečným právem nebo z důvodu příbuzenství s osobou vlastníci takovýto dům.

V protokolech také nalezneme do této skupiny patřící žádosti o udělení domovského nebo měšťanského práva. V případě kladného vyřízení byl dotyčný povinen zaplatit poplatek za přijetí do svazku obce. V pravomoci zastupitelstva bylo také zrušení povolení k pobytu, v případě páchaní přestupků nebo trestných činů. Tohoto práva obec podle protokolů hojně využívala hlavně v 80. a 90. letech 19. století. V těchto letech máme také dochované zápisy s povolením koncesí na provozování různých živností.

Pod skupinou **záležitostí škol** najdeme jednání o zřizování nových škol, o jejich financování, o stavbě nových budov škol a jejich vybavení. Tyto body nejdříve připravila komise jmenovaná výborem, která potom vše předkládala ke schválení. Vytvářely se seznamy dětí osvobozených od placení školného. Až do postátnění škol byl výbor tím, kdo měl na starosti vyplácení gáží učitelům.

3.3.1 Zležitosti obce

Léta 1850 až 1861

Městská rada jmenovala dekretem ze dne 25. září 1850 nové úředníky městské kanceláře, a sice jednoho kancelistu a tři písaře. Všichni měli dostávat plat dvě stě padesát zlatých ročně, přičemž kancelistovi navíc náležel díl dříví. Vyžadoval se od nich slib věrnosti, čestnost a slušné chování.⁹⁰

V dubnu roku 1851 jednal výbor o vypsání konkurzu na místo kontrolora důchodenské pokladny. Někteří členové výboru navrhovali zvolit kontrolora už pro tento rok, ale nakonec se schválil návrh, podle kterého se vypsání na toho místo konkurz a první kontrola proběhla až další rok, protože už v dubnu 1851 měly být předloženy a ukončeny obecní účty za rok 1850. Také panovala neshoda o tom, kdo má tohoto kontrolora volit, zda celý výbor nebo jen rada. V této volbě byl vybrán za volitele kontrolora celý obecní výbor.⁹¹

---

⁹⁰ Tamtéž, kniha č. 1, nefoliováno, Protokol městské rady.

⁹¹ Tamtéž, nefoliováno, Protokol městského výboru v Písku dne 4. dubna 1851.

V knize z roku 1852 se dochovalo cirkulární nařízení okresního hejtmanství č. 4140, podle kterého mají být továrníci, obchodníci a průmyslníci, kteří mají oprávnění k volbě, informováni o volbě členů Obchodní a průmyslové komory v Plzni.⁹²

23. března 1861 schválil obecní výbor nový „*Jednací řád pro slavný výbor*“ s těmito čtrnácti body: 1. v pozvánce mají být uvedeny všechny předměty, o kterých bude výbor jednat, a tento list musí členové výboru obdržet alespoň *tři dny* před schůzí (toto se porušovalo u mimořádných schůzí, které byly svolávány buď na ten samý den, anebo na den následující), program musí být před začátkem schůze vyvěšen na černém sukně; 2. předměty z pozvánky mají být projednávány v tom samém pořadí, v jakém jsou na ní uváděny; 3. každý návrh městské rady musí být zdůvodněný; 4. každý člen výboru má právo učinit návrh, který se ale nesmí na té samé poradě projednat, protože o něm nejdříve musí hlasovat rada a předložit ho výboru; 5. po přednesení každého bodu programu otevře purkmistr debatu o něm a každý člen výboru, který se pro nebo proti tomuto předmětu chce vyjádřit, musí se hlásit o slovo u předsedajícího; 6. tato debata trvá do té doby, než některý člen nenavrhne ukončení debaty, a toto není odhlasováno; 7. ve všech případech má původce návrhu poslední slovo; 8. hlasování probíhá tímto způsobem: pokud byl k návrhu učiněn nějaký doplňovací návrh, musí se nejdříve hlasovat o něm, a až potom o návrhu; 9. každý, kdo hlasuje pro daný předmět, musí vstát a stát po celou dobu hlasování, pokud ale probíhá jmenovité hlasování, hlasuje se postupně a toto hlasování musí být zapsané; 10. tato volba probíhá podle abecedy, purkmistr vždy volí jako poslední; 11. tajná volba musí být schválena alespoň jednou čtvrtinou všech přítomných; hlasování probíhá odevzdáním bílé nebo černé kuličky do připravené nádoby; 12. každý má právo na zaznamenání svého názoru do protokolu, toto platí i při tajné volbě; 13. věc, o které bylo již rozhodnuto, nesmí se na tom samém sezení opakovat; 14. každá změna tohoto jednacího řádu musí být odsouhlasena minimálně dvěma třetinami celého výboru.⁹³

---

⁹² Tamtéž, nefoliováno, Cirkulární nařízení č. 4140.

⁹³ Tamtéž, kniha č. 6, nefoliováno, Jednací řád pro slavný výbor č. 886.

Léta 1862 až 1881

Telegrafní úřad byl v Písku zřízen v roce 1863 a to v prvním poschodí domu č. 127, který patřil Marii Kutové, a to s roční činží dvě stě zlatých.⁹⁴

22. února 1866 schválila městská rada usnesení obecního zastupitelstva ohledně rozdělování dříví chudým. Pro tento rok může starosta rozdat nejen již schválené množství dříví, ale je také zplnomocněn vyslyšet prosby otců chudých a vydat další potřebné množství dříví chudým osobám. Jedinou podmínkou je seznámit obecní zastupitelstvo se seznamem chudých, kteří toto dřevo obdrží.⁹⁵

Ten samý rok byly vypsaný konkurzy na obsazení míst úředníků, *služebníků* a děkana, na všechny tyto pozice se přihlásilo více uchazečů. Výbor se usnesl, že v obecním zákoně není jasně zapsáno, jak postupovat v případě nerozhodného počtu hlasů u více uchazečů, a tudíž nezvolení žádného kandidáta nadpoloviční většinou hlasů přítomných členů. Proto sepsal žádost Matěji Havelkovi, aby se toto projednalo na zemském sněmu.⁹⁶ Tato žádost však byla zamítnuta z důvodu procesních překážek. Tento návrh by musel být předložen nejvyššímu zemskému maršálkovi a jeho projednání by bylo možné až na příštím sněmu, takže není možné obdržet rozhodnutí včas. Navíc je dotyčný zákon poměrně mladý, a proto není moc velká naděje na jeho změnu či úpravu. Zpravidla se změny projednávaly a schvalovaly až po několika letech platnosti zákona. Navrhuje proto dle volebního řádu, v případě nerozhodné volby, přikročit k užší volbě, tedy volbě dvou kandidátů s nejvyšším počtem hlasů ve volbě předchozí. Pokud ani v této volbě není nikdo zvolen, pokračuje se užší volbou jen jednoho kandidáta, opět s nejvyšším počtem hlasů. V případě předchozího rovného výsledku rozhoduje los.⁹⁷

V červnu 1867 podal člen výboru Bedřich Lauseker návrh na doplnění jednacího řádu, konkrétně článku 18, podle kterého se má na konci každé schůze výboru číst protokol na této schůzi sepsaný. Tento bod se ale velmi často porušuje, protože po skončení schůze se většina členů rychle odebere pryč. Žádá proto, aby mohl každý návrhovatel mít právo po skončení rokování o svém návrhu nechat vše zapsat a přečíst.⁹⁸

---

⁹⁴ Tamtéž, nefoliováno. Protokol sepsán v radě městské v Písku dne 30. dubna 1863.

⁹⁵ Tamtéž, kniha č. 11, nefoliováno, Zasedací protokol městského obecního zastupitelstva kr. města Písku od 21. února 1866 č. 753/1866, Z rady městské v Písku 22. února 1866.

⁹⁶ Tamtéž, nefoliováno. Koncept dopisu Matěji Havelkovi, poslanci zemského sněmu.

⁹⁷ Tamtéž, nefoliováno. Dopis Matěje Havelky ze 4. března 1866.

⁹⁸ Tamtéž, kniha č. 13, nefoliováno, Návrh na doplnění jednacího řádu č. 2596.

Tato žádost byla na zasedání zastupitelstva dne 24. srpna zamítnuta.⁹⁹ O rok později byla změna článku 18 schválena s tím, že se má každé usnesení přečíst po ukončení jednání o něm.¹⁰⁰

Zastupitelstvo projednalo návrh radního Šafařovice na zřízení sirotčince v Písku. Sirotčinec bude zřízen s kapacitou dvaceti dětí a pro první rok pro něj bude vyčleněno dva tisíce zlatých z rozpočtu. Navíc každý, kdo získá měšťanské právo, bude povinen zaplatit pět zlatých pro sirotčinec mimo taxu.¹⁰¹

V roce 1869 obecní zastupitelstvo opět rokovalo o novém jednacím řádu. V platnost vstoupilo těchto dvacet článků: 1. starosta obešle zastupitelstvo veřejnou vyhláškou s předměty, o kterých se má jednat; 2. na schůzi se má jednat především o těchto věcech a v uvedeném pořadí; 3. každý člen zastupitelstva má právo učinit návrhy a interpelace čili dotazy; 4. návrhy jsou buď samostatné nebo doplňovací návrhy nebo odročovací návrhy; 5. samostatné návrhy se podávají starostovi mimo schůzi písemně, na schůzi písemně nebo ústně, ale jen když bylo o předmětech programu již jednáno a usneseno; 6. doplňovací návrhy a odročovací návrhy lze činit, když se jedná o této věci; 7. samostatný návrh učiněný během schůze nebo již dříve písemně podaný starostovi, který nebyl vzat do programu, nemá se na té samé schůzi projednávat, pokud není uznán za pilný; 8. pilným se návrh stane v případě, že některý člen žádá, aby se vzal do porady, a souhlasí-li s tím jedna třetina všech přítomných zastupitelů; 9. každý může požadovat, aby se samostatný návrh, pokud není pilný, přednesl znalcům, které jmenuje zastupitelstvo, anebo odboru zastupitelstva k posouzení, toto posouzení přednese starosta na nejbližším zasedání, není-li stanovena kratší lhůta; 10. na otázky k věcem projednávaným odpovídá starosta ihned, na interpelace (dotazy na předměty, o kterých se právě nejedná) může starosta odpovědět buď na té samé schůzi, anebo až na příští; 11. po otevření porady starostou se první ujímá slova navrhovatel a po něm každý, kdo se postupně přihlásil; 12. řečník, který se neodchyluje od věci a mluví slušně, nesmí být přerušen; pokud se odchýlí od věci, připomene mu starosta, aby mluvil k věci; v případě porušení slušnosti jej „zavolá k pořádku“; pokud je dvakrát napomenut, aby se držel věci nebo napomenut k slušnosti, může mu starosta potřetí odejmout slovo; proti tomu se může

---

⁹⁹ Tamtéž, kniha č. 14, nefoliováno, Protokol zapsán o zasedání obecního zastupitelstva král. města Písku dne 24. srpna 1867

¹⁰⁰ Tamtéž, kniha č. 15, nefoliováno, Protokol ze dne 19. ledna 1868 č. 290, IC/3.

¹⁰¹ Tamtéž, kniha č. 14, nefoliováno, Protokol zapsán v zasedání obecního zastupitelstva král. města Písku dne 2. dubna 1867.

řečník odvolat na rozhodnutí zastupitelstva; pokud starosta opomene vyzvat některého řečníka, může kterýkoliv zastupitel na toto upozornit; 13. o ukončení rokování se hlasuje po návrhu některého člena, v případě schválení má navrhovatel ještě možnost posledního slova; 14. po skončení jednání začíná hlasování v tomto pořadí: pokud je zde odročovací návrh, tak nejdříve o něm, potom o doplňovacích návrzích v pořadí od toho, který se nejvíce odchyľuje od původního návrhu, při hlasování nesmí nikdo svoji volbu odůvodňovat; 15. hlasování se děje vztyčením a každý stojí do doby, než je oznámen výsledek; pokud souhlasí jedna čtvrtina přítomných s hlasováním podle jména, musí se toto hlasování zapsat do protokolu; 16. před hlasováním může kdokoli žádat o přerušeni schůze, starosta musí vyhovět; 17. žádá-li někdo, aby byl jeho menšinový názor zapsán, nesmí mu toto být odepřeno, a to ani při tajném hlasování, pokud chce své mínění odůvodnit písemně, musí tak učinit do tří dnů; 18. po projednání všech předmětů porady může každý člen činit návrhy nebo interpelace, pokud se toto nestane, je přečten protokol sepsaný o schůzi, učiní se jeho opravy, podepíše se a starosta schůzi ukončí; 19. všechny protokoly starosta schová a po skončení roku dá pod dohledem svázat, k úřední potřebě poslouží duplikáty; 20. každý protokol bude také zapsán do zvláštní knihy, poté tento zápis přečte starosta s dvěma členy výboru a podpisy stvrdí, že se shoduje s původním protokolem.¹⁰²

V roce 1874 uvědomil nadlesní¹⁰³ Havlíček obecní zastupitelstvo o zákonném nařízení o používání nových měř, které se vztahuje i na dřevo. Předkládá proto návrhy nových měř a prosí o co nejrychlejší schválení, aby od 1. července se mohlo dříví vydávat podle nových metrických měř.¹⁰⁴ Jeho návrh byl jednohlasně přijat zastupitelstvem dne 8. června 1874.¹⁰⁵

Léta 1882 až 1900

V roce 1882 byl zastupitelstvem schválen regulační plán města, předložený komisí k tomu ustanovenou. Regulační plán byl k dispozici pro veřejné nahlédnutí

---

¹⁰² Tamtéž, kniha č. 16, nefoliováno, Protokol ze dne 19. července 1869 č. 3397.

¹⁰³ V dopise uveden jako forstmistr.

¹⁰⁴ SOkA Písek, fond AM Písek, kniha č. 24, nefoliováno, Z lesního úřadu kr. města Písku dne 4. ledna 1874 nadlesní Havlíček, č. 57 IX-A/3.

¹⁰⁵ Tamtéž, nefoliováno, Protokol obecního zastupitelstva ze dne 8. června 1874, č. 3037 I-C/2.

po dobu čtrnácti dnů, kvůli podání námitek.¹⁰⁶ V protokolu je zaznamenána jen jedna námitka, která byla zamítnuta.¹⁰⁷

Zastupitelstvo zřídilo Obecní muzeum písecké¹⁰⁸ a schválilo jeho stanovy v roce 1884.¹⁰⁹ Obsahovalo sbírku předmětů důležitých pro archeologii a historii, která se týkala Písku a jižních Čech. Zastupitelstvo dále zajistilo potřebné prostory a vyčlenilo určitou částku z rozpočtu na provoz.¹¹⁰

Na základě nařízení okresního hejtmanství na ustanovení policejní hodiny podala městská rada návrh,¹¹¹ který zastupitelstvo schválilo. Policejní hodina, která platí pro všechny hostince, kavárny a veřejné místnosti, byla stanovena na půl dvanáctou v noci. Každý, kdo by chtěl svoji provozovnu nechat otevřenou déle po celý rok, musí si zařídit povolení od městské rady a zaplatit poplatek šest zlatých splatný ve dvou půlročních splátkách po třech zlatých. V případě mimořádného prodloužení provozu na jeden den, schvaluje totéž městská rada a poplatek činí padesát krejcarů. Pokud by někdo tuto policejní hodinu porušil a neměl povolení městské rady, dostane pokutu v částce jednoho až deseti zlatých. Všechny poplatky a pokuty připadnou Chudinskému fondu královského města Písku.¹¹²

Městská rada navrhla zřízení stálé zdravotní komise v královském městě Písku na základě zákona ze dne 23. února 1888 č. 9¹¹³ a nařízení místodržitele pro Království české¹¹⁴ ze dne 8. února 1889, kterým se vydávají ustanovení k provedení tohoto zákona. V obcích se zvláštním statutem, dále v obcích s vlastním lékařem a v okresech, se mohou zřídit stálé zdravotní komise na základě rozhodnutí zastupitelstva. V doporučení se uvádí, že komisi by určitě měla mít „každá obec, čítající víc jak šest tisíc obyvatel, do této skupiny spadá i město Písek“. Komise mají být poradním orgánem zdravotní správy v obcích a mají se vždy při rozhodování o zdravotních věcech vyslechnout. Jejím nadřízeným se stává obecní starosta nebo jeho náměstek. Tyto komise mají mít čtyři až šestnáct členů volených obecním výborem na dobu tří let bez nároku na plat takto: jedna

¹⁰⁶ Tamtéž, kniha č. 31, nefoliováno, Protokol obecního zastupitelstva dne 1. června 1882, č. 3541 I-C/I-I.

¹⁰⁷ Tamtéž, nefoliováno, Protokol sepsán dne 8. listopadu 1882 o schůzi obecního zastupitelstva král. města Písku.

¹⁰⁸ současný název zní Prácheňské muzeum v Písku

¹⁰⁹ Tamtéž, kniha č. 33, nefoliováno, Protokol sepsán dne 3. května 1884 o schůzi obecního zastupitelstva král. města Písku.

¹¹⁰ Tamtéž, nefoliováno, Návrh stanov obecního muzea píseckého, V Písku dne 13. dubna 1884.

¹¹¹ Návrh je přiložen k protokolu obecního zastupitelstva.

¹¹² SOkA Písek, fond AM Písek, kniha č. 38, nefoliováno, Protokol sepsán o schůzi obecního zastupitelstva král. města Písku dne 26. ledna 1889.

¹¹³ Zákon týkající se organizace zdravotní služby v Čechách.

¹¹⁴ V návrhu uvedeno jako království České.

polovina členů komise je zvolena z členů výboru¹¹⁵ a druhá polovina komise se volí z osob, které se v této problematice vyznají. Dále má komise nárok pozvat si k rozhodnutí další znalce. Městská rada se rozhodla zřídit komisi o dvanácti členech¹¹⁶ a zastupitelstvo vše jednohlasně schválilo.¹¹⁷

Dne 3. ledna 1891 vstoupil v platnost nový Řád disciplinární pro úřednictvo a služebnictvo královského města Písku o osmi člancích,¹¹⁸ který byl navržen městskou radou a komisí k tomu ustanovenou, ihned po jeho odhlasování. V případě porušení úředních povinností mohl starosta nebo jeho náměstek podle závažnosti provinění uložit tyto tresty: „*ústní nebo písemnou důtku, zastavení služného nebo mzdy, přesazení ve službě, odsazení*¹¹⁹ z úřadu bez nároku na služné aneb s ponecháním platu, po návrhu starosty na základě rozhodnutí obecního výboru propuštění ze služby.“ V dalších bodech řádu jsou k těmto trestům udány důvody pro jejich použití.¹²⁰ Další řád¹²¹ týkající se úředníků, tentokrát *upravující jejich penze a odchody do penze*, projednal výbor 26. října 1892.¹²²

V roce 1893 byl znovu schválen Jednací řád s úpravou článku 12, který nyní obsahuje toto: „*po přijetí konce rokování, můžou si vzít slovo už jen přihlášení řečníci nebo si můžou zvolit jednoho generálního řečníka, a to jak ze strany podporovatelů návrhu, tak i jeho odpůrců, právo na poslední slovo má opět původce návrhu.*“¹²³

Roku 1897 si vyžádala nepřehledná situace v číslování domů vznik komise, která měla dohlédnout na nové očíslování domů. Čísla mají být dvě, nahoře má být umístěné nové číslo a pod ním číslo staré, zároveň mají být na jedné straně ulice vždy sudá čísla a na protější straně čísla lichá.¹²⁴ V roce 1900 potom výbor schválil přejmenování některých píseckých ulic.¹²⁵

---

¹¹⁵ Mandát platí jen pro dobu zasedání v obecním výboru, po obecních volbách se musejí provést doplňující volby do komise, pokud některý člen již není členem výboru.

¹¹⁶ Návrh přiložen k protokolu.

¹¹⁷ SOKA Písek, fond AM Písek, kniha č. 38, nefoliováno, Protokol sepsán o schůzi obecního zastupitelstva král. města Písku dne 29. května 1889.

¹¹⁸ Návrh městské rady a jeden výtisk disciplinárního řádu jsou přiloženy k protokolu.

¹¹⁹ Tj. sesazení.

¹²⁰ SOKA Písek, fond AM Písek, kniha č. 40, nefoliováno, Protokol sepsán o schůzi zastupitelstva obecního král. města Písku dne 3. ledna 1891.

¹²¹ Návrh a výtisk Penzijního řádu jsou přiloženy k protokolu.

¹²² SOKA Písek, fond AM Písek, kniha č. 41, nefoliováno, Protokol sepsán o schůzi obecního zastupitelstva král. města Písku dne 26. října 1892, č. 12762/1892.

¹²³ Tamtéž, kniha č. 42, nefoliováno, Protokol sepsán o schůzi zastupitelstva král. města Písku dne 26. dubna 1893.

¹²⁴ Tamtéž, kniha č. 46, nefoliováno, Protokol sepsán o schůzi zastupitelstva obce král. města Písku dne 17. března 1897.

¹²⁵ Tamtéž, kniha č. 49, fol. 134 – 137.

V roce 1899 rozhodl výbor o sepsání petice pro sněm Království českého a pro klub zemských poslanců v záležitosti odtržení *soudních okresů Horažďovice a Sušice* od *krajského soudu v Písku*. Radní Vodička se bojí hlavně poškození zdejších živnostníků a zároveň poukazuje na skutečnost, že v případě tohoto odtržení by se písecký krajský soud stal nejmenším v Českém království.¹²⁶

V témže roce byly upraveny platy a *služební poměry úředníků a služebníku u příležitosti padesátiletého panovnického jubilea Františka Josefa I.* Komise jmenovaná rok předtím měla zajistit, aby došlo ke zvýšení platů podle zvyklostí státní správy tzv. regulativem a nedošlo kvůli zvýšení některého platu k nepoměru vzhledem ke kategoriím jednotlivých úřednických míst. Z tohoto důvodu nedojde ke zvýšení platu nadlesního a lesního kontrolora. Druhým úkolem bylo *sjednotit vyplácení penzí a provizí* pro vdovy po úřednících a služebnících, které byly dosud vypláceny podle dvou různých řádů a nevyhovují již nynějším životním podmínkám. I zde se komise inspirovala u státní správy, musela však použít jiné měřítko vyhovující hmotným poměrům Písku.¹²⁷

Sčítání lidu 31. prosince 1900 provedl z rozhodnutí zastupitelstva v Písku opět policejní komisař, zastupitelstvo si nepřeje jmenování sčítacích komisařů hejtmanstvím z důvodu vyšších nákladů. Odměna za sčítání byla stanovena už v roce 1870, a to na částku 300 zlatých. Tehdy ale v Písku stálo 685 domů, dnes je to již 913, a proto se tato odměna zvýší na 500 zlatých.¹²⁸

3.3.2 Obecní majetek a hospodaření

Léta 1850 až 1861

21. srpna 1850 obecní výbor odhlasoval vypracování soupisu (inventáře) veškerého obecního *movitého i nemovitého majetku*. Dále rozhodl, že se bude s tímto majetkem hospodařit jako doposud a pro rok 1851 se vytvoří preliminář, podle kterého se bude hospodařit dále. Po skončení tohoto protokolu a jeho podpisu se členové výboru dohodli, že se zhotoví preliminář už pro tento rok, tj. od srpna do konce roku s tím, že

¹²⁶ Tamtéž, kniha č. 48, fol. 285, Protokol sepsaný ve schůzi zastupitelstva obce král. města Písku dne 26. dubna 1899.

¹²⁷ Tamtéž, kniha č. 48, fol. 300 – 326.

¹²⁸ Tamtéž, kniha č. 49, fol. 1361 – 1363.

do něho bude moci nahlédnout každý člen výboru.¹²⁹ V následujících letech se o obecním rozpočtu začalo jednat zpravidla v *listopadu a prosinci*, preliminář byl vyvěšen vždy čtrnáct dní před schůzí k nahlédnutí. Tato jednání se často protáhla až do ledna a února dalšího roku. Účetní uzávěrku za minulý rok předkládal purkmistr výboru do konce dubna roku následujícího.

V září 1852 výbor projednal a schválil rozhodnutí městské rady o pronájmu *obecních pozemků*,¹³⁰ jejich dražba proběhla ještě v onom měsíci.¹³¹ V dalším roce byla přenechána část starého hradu právovárečnému měšťanstvu pro stavbu pivovarského sklepu.¹³² O pár měsíců později požádalo právovárečné měšťanstvo ještě o přenechání zbylé části hradu, po předložení plánů výbor měšťanstvu vyhověl.¹³³ V roce 1854 jim byl ještě poskytnut sklep v kasárnách.¹³⁴

18. června 1861 zvolil výbor **šestičlennou komisi**, která měla na starosti stavbu budovy divadla a střelnice. Všechny návrhy místa výstavby, rozpočtu a dalších věcí potřebných k této stavbě měla předkládat městské radě a výboru ke schválení.¹³⁵

O den později byla zvolena další komise, tentokrát k výběru ubytování a vytvoření programu pro shromáždění lesníků konaného 12. až 14. srpna 1861. Pro tyto účely mělo být z rozpočtu vyčleněno až šest set zlatých a komise měla své návrhy včas předložit městské radě, aby se její členové mohli zúčastnit uvítání lesníků a aby mohla informovat zastupitelstvo.¹³⁶

Léta 1862 až 1881

Vyhláškou č. 3460 z 22. srpna 1863 oznámil výbor *dražbu obecních rybníků a pozemků* na pronájem na šest let, tj. na léta 1863–1869. Každý účastník dražby musel doložit, že nemá dluhy z eventuálních předchozích pronájmů, a zároveň složit jistinu 8 zlatých na každý díl pozemku. Po skončení dražby byl vítěz povinen ihned zaplatit roční nájem, v případě jistiny tento nájem převyšující, bude tento rozdíl navrácen.¹³⁷

---

¹²⁹ Tamtéž, kniha č. 1, nefoliováno, Protokol městské rady v Písku dne 21. srpna.

¹³⁰ Tamtéž, nefoliováno, Protokol městského výboru v městě Písku dne 9. září 1852.

¹³¹ Tamtéž, nefoliováno, Oznámení č. 4319.

¹³² Tamtéž, kniha č. 2, fol. 147, Protokol městského výboru královského města Písku dne 8. dubna 1853.

¹³³ Tamtéž, fol. 214 – 221, Protokoly městského výboru z 6. září a 16. září 1853.

¹³⁴ Tamtéž, kniha č. 3, fol. 8, Protokol městského výboru k městu Písku dne 4. ledna 1854.

¹³⁵ Tamtéž, kniha č. 6, fol. 307.

¹³⁶ Tamtéž, fol. 308.

¹³⁷ Tamtéž, kniha č. 6, fol. 510, Z rady města Písku dne 22. srpna 1863.

Z této dražby máme k dispozici soupis vydražených dílů pozemků a rybníků s vítězi dražby.¹³⁸

Městská rada spolu s odborem chudých a policejním odborem obecního zastupitelstva se usnesla na podmínkách placení léků za chudé. Nárok na léky měli příslušníci obce pobírající almužnu chudých nebo dříví pro chudé, dále obecní úředníci a sluhové, penzisté a všechny osoby uznané za chudé. Vytvořily se abecední seznamy s těmito osobami a jejich vytištěné exempláře obdrželo obecní zastupitelstvo, lékaři, lékárník, obecní úřad, policejní revizor aj. Každý s právem na léky obdržel očíslované legitimační lístky vystavené na své jméno. Na každém lístku bylo uvedeno varování o zneužití. V případě zneužití lístků byl dotyčný udán k soudu pro podvod a ztratil nárok na bezplatné vydávání léků. Seznamy osob navržených na bezplatné vydávání léků sestavovali vždy tři členové odboru po jednotlivých čtvrtích města.¹³⁹

Obecní zastupitelstvo projednalo a schválilo předložené stanovy obecní spořitelny od ustanovené komise. Spolu s nimi byl přijat návrh, že písecká obec utvoří základní fond z určité částky státních obligací a bude za spořitelnu ručit. Pokud to bude možné, úředníci spořitelny budou placeni z jejích výnosů. Taktéž o své prostory a vybavení se starat bude sama spořitelna.¹⁴⁰

23. listopadu 1868 byl sepsán protokol schůze finančního a lesního odboru a městské rady ve věci vydávání stavebního dříví. Na schůzi byli přítomni ještě znalci staveb a důvěrníci z řad měšťanstva. Bylo rozhodnuto, aby se založila *zvláštní kniha* neboli matrika domů, které mají podle starého zvyku právo na roční dávky palivového dříví a i na dříví na stavbu nebo opravy. V této knize bude řádně zapsáno, jak velké množství dříví se vydávalo, ale také velikost domů. Majitel domu dostane zdarma dříví v množství, které bylo dosud vydáváno po zaplacení všech výloh na kácení a vyřezávání kmenů. Kdyby se do budoucna začaly vydávat nařezaná prkna, tak musí být zaplacená i částka za tuto úpravu. Dříví nesmí být vydáno zdarma, pokud se použije k *přístavbě* dalších částí domu, stavbě stodoly nebo dalších obytných stavení. Pro obytné stavby bude vydáno dříví na krovy, stropy a podlahy. Pro chlévy a konírny se může vydat pouze dříví na krov. Pro stodoly bude vydáno dříví na krov jen v případě nové stavby, na opravy

---

¹³⁸ Tamtéž, fol. 514 – 539, Protokol sepsán v radě král. města Písku dne 9. září 1863.

¹³⁹ Tamtéž, kniha č. 14, nefoliováno, Protokol sepsán o sezení rady městské zároveň s odborem chudých, pak odborem policejním obecního zastupitelstva dne 27. prosince 1866.

¹⁴⁰ Tamtéž, kniha č. 15, nefoliováno, Protokol sepsán o zasedání zastupitelstva obecního král. města Písku dne 28. března 1868.

se toto nevztahuje. Žádost se seznamem potřebného dříví musí být vyhotovena a předložena spolu s nákresem městské radě vždy *do 31. října* předchozího roku, než se začne se stavbou. Tato lhůta *neplatí* pro osoby postižené *požárem, povodní a dalšími nepředvídatelnými okolnostmi*. Před schválením žádosti navštíví stavbu městský stavitel spolu se dvěma členy výboru, kteří rozhodnou, zda je žádost oprávněná a jaké dříví bude vydáno. Žadateli náleží právo se tohoto šetření účastnit i se svým znalcem. Na základě šetření rozhodne městská rada o vyhovění nebo zamítnutí žádosti. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání. Žadatel si musí do tří měsíců od rozhodnutí toto dřevo z lesa odvézt, jinak bude dřevo prodáno a dotýčný by musel žádat znovu. Často se stávalo, že ten samý žadatel nebo nový vlastník domu žádal znovu dřevo na tu samou opravu. Z toho důvodu bude založena kniha, do které se zaznamená, *komu a jaké dříví se vydává, kdy, pro jaký dům a pro jakou opravu*. Tento zápis se opatří podpisem žadatele a radního, který dříví vykázal podle rozhodnutí rady. Při žádosti dřívější než jsou stanovené lhůty pro jednotlivé opravy musí žadatel prokázat potřebu této opravy. Každý rok bude vyčleněno určité množství dříví dle desetiletého průřezového plánu. Pokud na konci roku zůstane část dříví nevyčerpaná, toto dříví se prodá a utržené peníze se vloží do obecního stavebního fondu. V případě vydání většího obnosu dříví, než bylo v plánu stanoveno, převede se toto množství do příštího roku a vydá se o to méně.¹⁴¹

Léta 1882 až 1900

Roku 1883 vyloučilo zastupitelstvo po předložení všech potřebných spisů, *Písecké hory*¹⁴² z katastru obce Paseky a přičlenilo je ke královskému městu Písek podle návrhu obecního staršího Aloise Pakeše.¹⁴³ Purkmistrovský úřad byl k tomuto kroku zmocněn od okresního výboru.¹⁴⁴

Zastupitelstvo odhlasovalo také po několika jednáních žádost Františka Křížika na doplacení dlužné částky na dodání všech potřebných zařízení pro elektrické osvětlení ve městě. Dlužná částka bude doplacena oproti jednorocní záruce, kterou poskytne sám

---

¹⁴¹ Tamtéž, kniha č. 13, nefoliováno. Protokol sepsán v zasedací síni rady městské dne 23. listopadu 1868.

¹⁴² Název pro lesy.

¹⁴³ SOKA Písek, fond AM Písek, kniha č. 32, nefoliováno, Protokol sepsán dne 9. dubna 1883 o schůzi obecního zastupitelstva král. města Písku, č. 2496.

¹⁴⁴ Tamtéž, nefoliováno, Vyloučení hor píseckých z katastru obce Paseky, V Písku 9. dubna 1883.

František Křížík, protože bylo rozhodnuto, že jeho vynálezy není potřeba kolaudovat, a proto by to byl zbytečný výdaj.¹⁴⁵

V roce 1890 se přišlo na nesrovnalosti v účtech důchodenské pokladny, což vedlo k suspendování a podání trestního oznámení na důchodního Josefa Slávíka a k vypsání konkurzu na obsazení tohoto místa. Prozatím starosta ustanovil důchodenského praktikanta Zdeňka Mergla prozatímním kontrolorem a dosavadní kontrolor pan LaMotte měl vykonávat funkci důchodního, ač sám starosta dále uvádí, že se na zpronevěru nepřišlo dříve právě jeho špatnou činností coby kontrolora. Po svém přiznání bývalý důchodní podepsal potvrzení, že ručí za svou zpronevěru do výše pěti tisíc zlatých, a pod dohledem starosty opravil v deníku všechny nesrovnalosti.¹⁴⁶

Z důvodu *podezření z krádeží dřeva z obecních lesů* byla zvolena vyšetřovací komise.¹⁴⁷ Bratr městského hajného ve Stráži Josefa Brejchy byl viděn, jak chodí večer do lesa a vrací se s ukradeným dřevem. Během vyšetřování se ale žádné dřevo u nich nenašlo. Během vyšetřování došlo i na domovní prohlídky u drvoštěpů,¹⁴⁸ vyšetřovatelé našli mimo jiné *kvalitní dřevo*, které nemohlo být získáno legálně. Přiznali se, že toto dřevo odnášeli z lesa, protože údajně nevěděli, že se to nesmí, protože proti nim hajný nikdy nezakročil. S hajným bylo zahájeno disciplinární řízení a byl propuštěn ze služby, dále komise rozhodla *podat žalobu na bratra hajného Jana Brejchu*, potom na *drvoštěpy*, u kterých se našlo cenné dřevo, ostatní budou potrestáni sražením částky z platu v hodnotě nalezeného dříví.¹⁴⁹ Propuštěný hajný později podal žádost o opětovné vzetí do služby, ale tato prosba byla na základě návrhu městské rady odmítnuta.¹⁵⁰

---

¹⁴⁵ Tamtéž, kniha č. 38, nefoliováno, Protokol sepsán o zasedání obecního zastupitelstva král. města Písku dne 28. října 1889, č. 1573.

¹⁴⁶ Tamtéž, kniha č. 39, nefoliováno, Protokol sepsán o zasedání obecního zastupitelstva král. města Písku dne 3. října 1890.

¹⁴⁷ Zápisy z vyšetřovací komise jsou přiloženy k protokolu.

¹⁴⁸ Tj. dřevorubci.

¹⁴⁹ SOKA Písek, fond AM Písek, kniha č. 44, nefoliováno, Protokol sepsán o schůzi zastupitelstva obecního král. města Písku dne 30. března 1895, Protokol sepsán u purkmistrovského úřadu král. města Písku dne 14. prosince 1894 č. 14.488, Protokol sepsaný dne 14. prosince 1894, Protokol sepsán u purkmistrovského úřadu v Písku dne 22. prosince 1894 č. 14.906, Protokol sepsaný dne 26. prosince 1894, Protokol sepsaný dne 8. ledna 1895

¹⁵⁰ Tamtéž, nefoliováno, Protokol sepsán o schůzi zastupitelstva obce král. města Písku dne 15. června 1895, č. 6941 IC/3.

3.3.3 Žádosti občanů

Léta 1850 až 1861

Na schůzi 3. srpna 1851 jednal výbor o žádosti Václava Brejchy, Matěje Smoly a Jana Koláře o udělení pomoci za škodu způsobenou ohněm. Podle usnesení dostal každý z nich po dvaceti zlatých a tomu, který měl šest dětí, náleželo třicet zlatých.¹⁵¹ Objevují se také zápisy o poskytnutí cihel a střešních tašek z městské cihelny na opravu nebo postavení domů s rozložením splátek za ně do tří následujících let.

V každém roce se často objevují prosby o zvýšení důchodu nebo služného s odůvodněním velké drahoty. Jak už bylo napsáno výše, každá taková žádost se projednávala zvlášť a v odůvodnění vyhovění nebo zamítnutí žádosti většinou nebyl důvod tohoto rozhodnutí uveden. Každoročně byly poskytovány peněžní příspěvky a přiděl dříví chudým. O výši těchto dávek se hlasovalo na začátku roku.

Další velkou skupinou těchto žádostí jsou žádosti o *udělení měšťanského a domovského práva*. I zde chybí odůvodnění rozhodnutí o přijetí nebo odmítnutí prosby. Při kladném vyřízení musel dotýčný zaplatit poplatek za přijetí do svazku obce.

Na mimořádné schůzi 23. března 1861 výbor odsouhlasil udělení čestného měšťanství radovi krajského soudu Matěji Havelkovi.¹⁵² Na dalším mimořádném sezení v tomto roce ze dne 20. dubna bylo toto čestné měšťanství uděleno také Františku Palackému a Františku Ladislavu Riegrovi.¹⁵³ Odhlasovalo se také vytvoření diplomů pro tyto čestné občany, jejichž vyhotovením bylo pověřen profesor Karel Ninger.¹⁵⁴

Léta 1862 až 1881

Od 7. března 1866 byl každý cizí příslušník žádající o měšťanské právo povinen zaplatit osmdesát zlatých. Pokud chtěl, mohl se mu vystavit diplom po zaplacení kolku

---

¹⁵¹ Tamtéž, kniha č. 1, nefoliováno, Protokol slavného města Písku výboru dne 3. srpna 1851.

¹⁵² Tamtéž, kniha č. 6, fol. 288.

¹⁵³ Tamtéž, fol. 292, Protokol městské rady v Písku dne 20. dubna 1861.

¹⁵⁴ Tamtéž, fol. 298.

a poplatek jeden zlatý do obecní pokladny. Dále se obec rozhodla požádat zemský sněm o schválení zákona, který by umožnil vybírání taxy za přijetí do domovského svazku.¹⁵⁵

Komise ustanovená zastupitelstvem k navržení podmínek při udělování měšťanského práva přednesla městské radě tyto návrhy. Právo *měšťanské nelze nabyt bez práva příslušnosti k obci*, ale tyto práva mohou být udělena najednou. Žadatelé musí být *starší třiceti let*, u zámožných žadatelů je tato hranice snížena na *dvacet čtyři let*. Dále musí žadatel splňovat úplnou zachovalost, musí být dostatečně známa movitost a úspěšné provozování živnosti po dobu nejméně pěti let. Městská rada má právo žádost při nesplnění těchto podmínek odmítnout. Taxa za udělení příslušenství činí sto zlatých, za měšťanství u příslušníka osmdesát zlatých a u měšťanství příslušníka a zároveň měšťanského syna je taxa stanovena na padesát zlatých.¹⁵⁶

V roce 1875 proběhla změna těchto tax, a to následovně: taxa za příslušenství na osmdesát zlatých, udělení měšťanství na šedesát zlatých a u měšťanského syna na třicet zlatých. Zároveň se snížila věková hranice na *dvacet čtyři let* a odpadla podmínka provozování živnosti v délce alespoň pěti let.¹⁵⁷

Léta 1882 až 1900

V roce 1885 jednala městská rada¹⁵⁸ o *sporu o výši taxy za měšťanské právo*, kterou měli zaplatit tři úředníci, a sice Karel Červený, Jan Heisr a Čeněk Otto. Dotyční podali žádost o udělení měšťanského práva již v prvním čtvrtletí roku 1869. Tehdy platila taxa pro měšťanské syny ve výši čtrnáct zlatých a sedm krejcarů. Tyto žádosti byly ale odloženy z důvodu rokování o změně tax pro udělení měšťanství. Konečná podoba výše tax byla známa až 15. prosince 1871, kdy výše taxy pro měšťanské syny byla ustanovena na padesát zlatých s příplatkem pro sirotčinec činící pět zlatých, tedy dohromady padesát pět zlatých. Žádosti těchto úředníků schválilo zastupitelstvo až 13. dubna 1874, a to s podmínkou zaplacení nové taxy. Za novou taxu však úředníci již o měšťanství neměli zájem, a proto jim byla vrácena již složená jistina ve staré výši, tj. čtrnáct zlatých a pět krejcarů. V protokolu je však jasně zapsáno, že dotyční již byli přijati za měšťany, proto

---

¹⁵⁵ Tamtéž kniha č. 11, nefoliováno, Protokol sepsaný dne 7. března 1866 při zasedání odboru, ku prozkoumání složeného rozpočtu na rok 1866 zvoleného.

¹⁵⁶ Tamtéž, kniha č. 18, nefoliováno, Protokol městské rady ze dne 20. července 1870, č. 4073.

¹⁵⁷ Tamtéž, kniha č. 25, nefoliováno, Protokol obecního zastupitelstva ze dne 7. září 1876, č. 4911 I-C/2.

¹⁵⁸ Návrh městské rady je přiložen k protokolu obecního zastupitelstva.

městská rada navrhuje zastupitelstvu, aby úředníkům udělilo měšťanské právo za starou taxu, tedy taxu platnou v době podání jejich žádostí. Zastupitelstvo tento návrh *jednohlasně přijalo*.¹⁵⁹

Na schůzi 25. září 1889 podali členové zastupitelstva spolu se členy Průmyslového spolku návrh, který byl prohlášen za pilný, a mohl se tedy ihned projednat. Týkal se udělení *čestného měšťanství pro dva členy obecního zastupitelstva*, a to konkrétně pro Antonína Michla a Dominika Brychtu, kteří svou činnost v orgánech samosprávy začali již *1. října 1849 až do dnešních dní*, a tak mají velké zásluhy na zastupování písecké obce. Zastupitelstvo tyto zásluhy potvrdilo a návrh podpořilo.¹⁶⁰

3.3.4 Záležitosti škol

Léta 1850 až 1861

Problematika stavby nových škol nebo nových budov stávajících škol si vždy vyžádala projednávání na několika schůzích. Nejdříve musel výbor rozhodnout, zda je potřeba novou budovu postavit. Na dalších sezeních se volila šestičlenná komise, která měla na starosti všechny záležitosti týkající se této stavby od výběru a výkupu pozemků a případné vykoupení stávajících budov na vybraných pozemcích a jejich zbourání, přes návrh rozpočtu všech nutných výloh, až po dodání stavebních nákresů. Všechny předložené body a jejich změny musely schválit výbor a rada za předpokladu, že výbor neodhlasoval, že tyto změny se předloží už jen městské radě.

Každé zvýšení platu učitelům a jejich jmenování do funkcí ředitelů škol, učitelů a doučitelů, ať už definitivních nebo prozatímních, se muselo jednotlivě projednat na schůzích výboru. Do jeho pravomoci také patřilo vypsání konkurzu na učitelská místa a posléze výběr vhodného kandidáta na toto místo. Vždy byly vypsány všechny podmínky, které bylo nutné splnit.

Výbor rozhodl na schůzi 4. dubna 1851 o zvýšení nájemného dívčí školy ze sto čtyř zlatých na dvě stě zlatých, splatných členovi výboru panu Tomášovi Říhovi.¹⁶¹

¹⁵⁹ SOKA Písek, fond AM Písek, kniha č. 37, nefoliováno, Protokol sepsaný o schůzi obecního zastupitelstva král. města Písku dne 8. února 1888, č. 1558/1, 20/26.

¹⁶⁰ Tamtéž, kniha č. 38, nefoliováno, Protokol sepsaný o zasedání zastupitelstva král. města Písku dne 25. září 1889.

¹⁶¹ Tamtéž, kniha č. 1, nefoliováno, Protokol městského výboru v Písku dne 4. dubna 1851.

V tomto roce výbor ještě projednával příspěvek na vzory na kreslení pro německou školu, usnesl se na vyčlenění částky sto zlatých z obecního rozpočtu na příští rok.¹⁶² V roce 1854 zamítl výbor žádost hejtmanství o podporu pro lesnickou školu s odůvodněním již uzavřeného prelimináře rozpočtu na tento rok.¹⁶³

V roce 1860 městská rada vypsalala konkurz na obsazení místa ředitele a tří učitelů na vyšší reálné škole, která se poprvé otevřela ve školním roce 1860 až 1861. Roční plat ředitele činil 700 zlatých s ročním příspěvkem tři sta zlatých. Každému učiteli náležel plat 600 zlatých. Při obsazování míst se bude brát ohled na tyto předměty: lučba,¹⁶⁴ přírodopis, zeměpis a dějepis, český a německý jazyk.¹⁶⁵ Z oznámení z 20. září se dozvídáme, že městská rada den předtím odhlasovala otevření vyšší reálné školy začátkem října téhož roku. Dále toto oznámení obsahuje pokyny pro rodiče, kam musí zaslat potřebné dokumenty a kdy bude probíhat přijímací řízení.¹⁶⁶

Výbor dne 23. září 1861 jednal o vyučovacím jazyku na hlavních školách. Usnesl se, aby se v první a druhé třídě hlavních škol vyučovalo pouze v českém jazyce a ve třetí a čtvrté třídě se německý jazyk učil pouze jako předmět a vyučovacím jazykem zůstal český jazyk.¹⁶⁷

Na základě žádosti devíti členů výboru o jeho svolání ze dne 12. října¹⁶⁸ městská rada dne 14. října¹⁶⁹ svolala celý výbor na mimořádnou schůzi dne 15. října,¹⁷⁰ kvůli záležitosti přesunu gymnaziálního profesora v Písku doktora Josefa Pažouta na jičínské gymnázium. Městský výbor rozhodl, že se podá petice k místodržitelství, a pokud by bylo třeba i k státnímu ministerstvu, aby doktor Pažout nebyl přesunut na jičínské gymnázium. Jako důvody uvádí to, že obec sama nese náklady na gymnázium, profesor je v Písku velmi oblíben a celý učitelský sbor si přeje, aby zde zůstal, dále si cení jeho velké učenosti, horlivosti v konání jemu svěřených úkolů, konání veřejných přednášek, jeho angažování se při zřízení dívčí školy v Písku, kde také vyučuje bez nároku na plat, a jeho snahy prospět obci. Dalším důvodem je jeho zvolení do obecního výboru. Tato žádost má být přednesena *deputací* v osobě městského radního Františka Kohna a členů výboru

---

¹⁶² Tamtéž, nefoliováno, Z městské rady dne 17. 12. 1851.

¹⁶³ Tamtéž, kniha č. 3, fol. 6 – 7, Protokol při městském výboru k městu Písku dne 4. ledna 1854.

¹⁶⁴ Tj. chemie.

¹⁶⁵ SOkA Písek, fond AM Písek, kniha č. 6, fol. 153 – 154, Z rady městské v Písku 13. srpna 1860.

¹⁶⁶ Tamtéž, fol. 188. Otevřené oznámení 20. září 1860.

¹⁶⁷ Tamtéž, fol. 345, Z rady městské v Písku dne 1. října 1861.

¹⁶⁸ Tamtéž, fol. 354, Z rady městské v Písku dne 12. října 1861.

¹⁶⁹ Tamtéž, fol. 355, Z rady městské v Písku dne 14. října 1861.

¹⁷⁰ Tamtéž, fol. 356, Protokol sezení při městské radě dne 15. října 1861.

Tomáše Šobra a Antonína Michla, kteří na své útraty odjedou do Prahy, a pokud by bylo třeba i do Vídně. Městská rada je zmocněna zhotovit petici, ale protože se v tu dobu v Písku nacházel hejtmanský rada pan Havelka, *požádala ho rada o zhotovení petice*, kvůli zvýšení její důležitosti.¹⁷¹ Dne 19. října sám doktor Josef Pažout s radostí informuje výbor, že z jeho přesunu na jičínské gymnázium sešlo.¹⁷²

Léta 1862 až 1881

Seznamy žáků osvobozených od placení školného tvořily samy školy na základě žádostí žáků. Tyto seznamy potom projednal školní výbor a jeho rozhodnutí musela schválit ještě městská rada. V případě žádostí nevyhovujících podmínkám osvobození ponechal výbor rozhodnutí na radě.¹⁷³ V březnu roku 1866 městská rada navrhla, že nárok na osvobození od školního platu budou mít v budoucnu jen ti chudí žáci, kteří mají z chování známku výbornou a z prospěchu první třídu. Každý rok bude školní výbor povinen oznámit městské radě, kdo tento nárok ztrácí.¹⁷⁴

Na schůzi městského výboru dne 2. června 1864 předložil purkmistr stavební plány komise ke stavbě nové budovy gymnázia. Pozemek pro tuto stavbu byl už vykoupený a zbývalo jen schválit stavební plány. Tyto plány se měly upravit tak, aby do místností šlo více světla. Po zpracování těchto úprav se už znovu plány výboru předkládat neměly. Předložily se rovnou radě, která rozhodla. Poté se začalo se stavbou.¹⁷⁵

Roku 1867 projednávala městská rada spolu se školským odborem výuku latinského jazyka na reálných školách. Rozhodlo se, že od onoho roku už jeho výuka probíhat nebude.¹⁷⁶

---

¹⁷¹ Tamtéž, fol 358, Z rady městské v Písku dne 15. října 1861.

¹⁷² Tamtéž, fol 363, dopis doktora Josefa Pažouta spolučlena zastupitelstva král. města Písku dne 19. října 1861.

¹⁷³ Tamtéž, kniha č. 11, nefoliováno, Protokol sepsán o mimořádné poradě učitelského sboru vyšší reálné školy písecké, odbývané dne 16. listopadu 1865 u přítomnosti veškerých jeho členů.

¹⁷⁴ Tamtéž, nefoliováno, Protokol sepsán při městské radě v Písku dne 1. března 1866 č. 875.

¹⁷⁵ Tamtéž, kniha č. 10, nefoliováno, Protokol o sezení městského výboru dne 2. června 1864.

¹⁷⁶ Tamtéž, kniha č. 13, nefoliováno, Protokol sepsán u rady města Písku dne 18. září 1867 o schůzi odboru školského zároveň s radou městskou.

Léta 1882 až 1900

Kvůli stavbě nové budovy pro vyšší reálné školy se výbor rozhodl podpořit opatření městské rady na výrobu dostatečného množství cihel z obecních cihelen, aby se mohlo ještě tento rok, tj. 1884, začít se stavbou. Tato opatření zahrnovala topení uhlím, objednání stroje na výrobu cihel a zakoupení hlinišť vedle cihelny. Každé zdržení by mohlo obec poškodit, protože by mohlo dojít ke komplikacím při převodu těchto škol pod státní správu.¹⁷⁷

V tom samém roce byli zastupitelé vyrozuměni, že ministerstvo osvěty a vyučování nevyhovělo jejich žádosti a školy se zatím státními nestanou.¹⁷⁸ O změně rozhodnutí informoval místodržitelský rada Hrdlička následujícího roku. Školy byly vzaty pod státní správu pod podmínkou dostavění jejich budovy na náklady obce, taktéž se obec měla nadále finančně podílet na jejím provozu a vybavení. Na toto vydržování musela obec ročně vydat dvanáct tisíc zlatých. Zůstala i povinnost platit všechno potřebné služebnictvo a pomocníky. Všichni učitelé, kteří byli vzati pod tuto státní službu, se platili podle státního výměru. O všech výše popsanych bodech se vypracovala smlouva.¹⁷⁹ Pokud by tímto platy profesorů klesly, je na obci, *zda jim tuto škodu dorovná*, či nikoli. V tomto bodě se obec zavázala uhradit vzniklý rozdíl.¹⁸⁰

---

¹⁷⁷ Tamtéž, kniha č. 37, nefoliováno, Protokol sepsán dne 27. června 1883 o schůzi obecního zastupitelstva král. města Písku, č. 4582 I-C/I-I.

¹⁷⁸ Tamtéž, kniha č. 33, nefoliováno, Protokol sepsán dne 29. července 1884 o schůzi obecního zastupitelstva král. města Písku, č. 6249 I-C/3-I.

¹⁷⁹ Tamtéž, kniha č. 34, nefoliováno, V Písku dne 24. dubna 1885 c. k. místodržitelský rada Hrdlička.

¹⁸⁰ Tamtéž, Protokol sepsán o schůzi obecního zastupitelstva král. města Písku dne 30. října 1885, č. 9596 I-C/I-I.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se pokusila shrnout konstituování a rozvoj obecní samosprávy ve 2. polovině 19. století se zaměřením na královské město Písek spolu s důrazem na fungování obecního výboru jako samosprávného orgánu. Neméně důležitou částí jsou také volby do tohoto výboru, které jsem kvůli jejich důležitosti a komplikovanosti vyčlenila do samostatné podkapitoly a zařadila před vlastní obecní záležitosti. Jejich výsledek totiž ovlivňoval mimo jiné budoucí politické směřování města na další tři léta.

Mým cílem bylo nastínit nejen průběh schůzí zastupitelstva, ale také přiblížit způsob úřadování, který se v průběhu let vyvíjel. Důvodem bylo nejen schvalování nových jednacích řádů nebo různých nařízení, která se týkala se přímo přijímání a schvalování žádostí (například úprava vydávání dřeva z roku 1882), ale také nezbytná modernizace vzešlá z postupného nárůstu agendy zastupitelstva, které bylo nuceno pracovat co možná nejefektivněji. Toto se projevuje ve stále častějším delegování vypracovávání návrhů na odborně zaměřené komise, které daný problém prozkoumaly a své závěry předkládaly městské radě, která je potom spolu se svým stanoviskem předala k projednání zastupitelstvu. Komise byly nejčastěji šestičlenné, složené ze zástupců obecního zastupitelstva a odborníků na danou problematiku.

Po úvodním představení protokolů v podkapitole *Rozbor zápisů ze schůzí obecního výboru a městské rady*, kde jsem shrnula a analyzovala zápisy z hlediska četnosti projednávaných záležitostí, následují vybrané příklady projednávaných předmětů ze schůzí, kde jsem se mimo jiné snažila zachytit všechny důležité změny, které nastaly v období zkoumaných padesáti let. Z důvodu obsáhlosti a zachování přehlednosti jsou záležitosti rozdělené do čtyř obsahových skupin a tří časových úseků.

Hlavním zdrojem informací pro moji práci byl *fond Archiv města Písek* uložený ve Státním okresním archivu Písek, který obsahuje dochovaný archivní materiál z činnosti obecního výboru a městské rady. Konkrétně jsem se zaměřila na léta 1850 až 1900. Pro doplnění informací o volbách z let 1882-1883, 1886 a 1889 jsem využila *fond Okresní úřad Písek I*, uložený rovněž ve Státním okresním archivu Písek.

Přílohu tvoří dvě části: první část obsahuje tabulky s přehledem využitých pramenů a druhá část přehled dochovaných dokladů z voleb představenstva s počty obdržovaných hlasů u jednotlivých kandidátů, rozdělené a řazené podle let, ze kterých jsou dochovány.

V diplomové práci bych chtěla na toto téma navázat výzkumem zaměřujícím se na přítomnost lokálních elit v Písku a jejich působení na okresní úrovni v letech 1850 až 1918.

Seznam zkratek

aj. – a jiné

apod. – a podobně

AM Písek – Archiv města Písek

atd. – a tak dále

c. k. – císařsko-královský

č. - číslo

fol. - folio

inv. č. – inventární číslo

kart. – karton

král. – královský

něm. - německy

OkÚ Písek I – Okresní úřad Písek I

prof. - profesor

s. – strana

sign. - signatura

SOkA Písek – Státní okresní archiv Písek

tj. – to je

tzv. – tak zvaný

Seznam příloh

Příloha č. 1: Tabulky popisující využité prameny.

Tabulka č. 1: Knihy protokolů ze schůzí obecního výboru a městské rady.

Tabulka č. 2: Kartony obsahující záležitosti obecního výboru a městské rady.

Tabulka č. 3: Seznam uložení volebních záležitostí obecního výboru z let 1850–1900.

Příloha č. 2: Tabulky s volbami představenstva městského výboru.

Tabulka č. 4: Volba představenstva obecního výboru dne 14. června 1869.

Tabulka č. 5: Volba představenstva obecního výboru dne 26. září 1872.

Tabulka č. 6: Volba představenstva obecního výboru dne 3. dubna 1879.

Tabulka č. 7: Volba představenstva obecního výboru dne 5. dubna 1893.

Tabulka č. 8: Volba představenstva obecního výboru dne 25. června 1896.

Tabulka č. 9: Volba představenstva obecního výboru dne 4. listopadu 1899.

Seznam pramenů a literatury

Prameny nevydané

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kniha č. 1 – 49.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 102, inv. č. 3 343, sign. I/1/2-5.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 132, inv. č. 3 605, sign. I/1/1-13.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 150, inv. č. 3 705, sign. I/1-159.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 151, inv. č. 3 705, sign. I/160-269.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 152, inv. č. 3 705, sign. I/270-419.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 153, inv. č. 3 705, sign. I/420-611.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 154, inv. č. 3 705, sign. I/612-730.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 163, inv. č. 3 711, sign. I/1-117.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 164, inv. č. 3 711, sign. I/118-179.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 165, inv. č. 3 711, sign. I/180-330.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 166, inv. č. 3 711, sign. I/331-500.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 167, inv. č. 3 711, sign. I/501-536.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 178, inv. č. 3 719, sign. I/1-113.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 179, inv. č. 3 719, sign. I/114-250.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 180, inv. č. 3 719, sign. I/251-536.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 181, inv. č. 3 719, sign. I/537-649.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 190, inv. č. 3 727, sign. I/2-100.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 191, inv. č. 3 727, sign. I/101-260.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 192, inv. č. 3 727, sign. I/262-420.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 193, inv. č. 3 727, sign. I/421-660.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 194, inv. č. 3 727, sign. I/661-854.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 202, č. 3 735, sign. I/1-179.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 203, č. 3 735, sign. I/181-300.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 204, č. 3 735, sign. I/301-499.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 205, č. 3 735, sign. I/500-719.

Státní okresní archiv Písek, Archiv města Písek, kart. 206, č. 3 735, sign. I/721.

Státní okresní archiv Písek, Okresní úřad Písek I, kart. 195, inv. č. 1112, sign. 3/19.

Literatura

Fasora Lukáš – Kladiwa Pavel, *Obecní samospráva a lokální elity v českých zemích 1850 – 1918. Dílčí výsledky výzkumu v České republice*, in: Fasora Lukáš – Hanuš Jiří – Malíř Jiří (eds.): *Občanské elity a obecní samospráva 1848 – 1948*, Brno 2006.

Hlavačka, Milan, *Zlatý věk české samosprávy. Samospráva a její vliv na hospodářský, sociální a intelektuální rozvoj Čech 1862 – 1913*, Praha 2006.

Janák, Jan – Hledíková, Zdeňka – Dobeš, Jan, *Dějiny správy v Českých zemích. Od počátků státu po současnost*, Praha 2007.

Janík, Zdeněk (red.), *Almanach. 750 let města Písku*, Vimperk 1993.

Kolář, Ondřej, *Město v času proměn. Z dějin města Písku v druhé polovině 19. století*, Písek 1990.

Matzner, Jan, *Královské město Písek. Průvodce městem a okolím, jakož i dějiny jeho*, Písek 1898.

Ninger Karel (ed. Malý Jaromír), *Paměti prof. Karla Ningerera*, Písek 1932.

Prášek, Jiří, *Písek před 100 lety aneb kronika roku 1896*, Písek 1995.

Sedláček, August, *Děje Prácheňského kraje*, Písek 1926.

Sedláček, August, *Dějiny královského města Písku nad Otavou II. Od zřízení král. úřadu až do dnešní doby*, Písek 1912.

Internetové zdroje

Digitální archiv, Státní oblastní archiv Třeboň,
<http://digi.ceskearchivy.cz/cs/22210401000160>

Přílohy

Příloha č. 1: Tabulky popisující využité prameny.

Tabulka č. 1: Knihy protokolů ze schůzí obecního výboru a městské rady.¹⁸¹

Kniha	Rok
1	1850 - 1852
2	1853
3	1854
4	1855 – 1856
5	1857 – 1859
6	1860 – 1863
7	1861
8	1862
9	1863
10	1864
11	1865 - 1866
12	1866
13	1867 – 1869
14	1867
15	1868
16	1869
17	1870 – 1872
18	1870
19	1871
20	1872
21	1873 – 1880
22	1873
23	1874
24	1875
25	1876
26	1877
27	1878
28	1879
29	1880
30	1881
31	1882
32	1883
33	1884
34	1885
35	1886
36	1887
37	1888
38	1889
39	1890
40	1891
41	1892

---

¹⁸¹ SOKA Písek, fond AM Písek, knihy č. 1 – 49.

42	1893
43	1894
44	1895
45	1896
46	1897
47	1898
48	1899
49	1900

Tabulka č. 2: Kartony obsahující záležitosti obecního výboru a městské rady.¹⁸²

Karton	Rok
102	1858
132	1859 - 1861
150	1854 - 1862
151	1851 - 1865
152	1859 - 1864
153	1855 - 1865
154	1850 - 1865
163	1860 - 1863
164	1855 - 1863
165	1862 - 1863
166	
167	
178	1858 - 1864
179	1850 - 1864
180	1855 - 1864
181	
190	1864 - 1865
191	1857 - 1865
192	1850 - 1865
193	1862 - 1865
194	1864 - 1865
202	1850 - 1866
203	1865 - 1866
204	1849 – 1866
205	1862 - 1866
206	1865 - 1866

¹⁸² Tamtéž, kart. 102, inv. č. 3 343, sign. I/1/2-5;
 Tamtéž, kart. 132, inv. č. 3 605, sign. I/1/1-13;
 Tamtéž, kart. 150, inv. č. 3 705, sign. I/1-159;
 Tamtéž, kart. 151, inv. č. 3 705, sign. I/160-269;
 Tamtéž, kart. 152, inv. č. 3 705, sign. I/270-419;
 Tamtéž, kart. 153, inv. č. 3 705, sign. I/420-611;
 Tamtéž, kart. 154, inv. č. 3 705, sign. I/612-730;
 Tamtéž, kart. 163, inv. č. 3 711, sign. I/1-117;
 Tamtéž, kart. 164, inv. č. 3 711, sign. I/118-179;
 Tamtéž, kart. 165, inv. č. 3 711, sign. I/180-330;
 Tamtéž, kart. 166, inv. č. 3 711, sign. I/331-500;
 Tamtéž, kart. 167, inv. č. 3 711, sign. I/501-536;
 Tamtéž, kart. 178, inv. č. 3 719, sign. I/1-113;
 Tamtéž, kart. 179, inv. č. 3 719, sign. I/114-250;
 Tamtéž, kart. 180, inv. č. 3 719, sign. I/251-536;
 Tamtéž, kart. 181, inv. č. 3 719, sign. I/537-649;
 Tamtéž, kart. 190, inv. č. 3 727, sign. I/2-100;
 Tamtéž, kart. 191, inv. č. 3 727, sign. I/101-260;
 Tamtéž, kart. 192, inv. č. 3 727, sign. I/262-420;
 Tamtéž, kart. 193, inv. č. 3 727, sign. I/421-660;
 Tamtéž, kart. 194, inv. č. 3 727, sign. I/661-854;
 Tamtéž, kart. 202, č. 3 735, sign. I/1-179;
 Tamtéž, kart. 203, č. 3 735, sign. I/181-300;
 Tamtéž, kart. 204, č. 3 735, sign. I/301-499;
 Tamtéž, kart. 205, č. 3 735, sign. I/500-719;
 Tamtéž, kart. 206, č. 3 735, sign. I/721.

Tabulka č. 3: Seznam uložení volebních záležitostí obecního výboru z let 1850 – 1900.¹⁸³

Rok	Evidenční jednotka	Fond	
1850	Kniha č. 1	AM Písek	
1861	Karton č. 132		
1865	Kniha č. 11		
1869	Kniha č. 13		
1872	Kniha č. 17		
	Karton č. 255		
1875	Kniha č. 21		
	Karton č. 281		
1878 - 1879	Kniha č. 21		
1882 - 1883	Kniha č. 31		OkÚ Písek I
	Karton č. 186		
1886	Kniha č. 35		AM Písek
	Karton č. 462		OkÚ Písek I
	Karton č. 195		
1889	Karton č. 195		
1892 - 1893	Karton č. 445	AM Písek	
	Karton č. 462		
1895 - 1896	Karton č. 492		
1899	Karton č. 535		

¹⁸³ SOkA Písek, fond AM Písek, kniha č. 1.
 Tamtéž, kart. 132, inv. č. 3605, sign. I/1.
 Tamtéž, kniha č. 11.
 Tamtéž, kniha č. 13.
 Tamtéž, kniha č. 17.
 Tamtéž, kart. 255, inv. č. 3917, sign. IC.
 Tamtéž, kniha č. 21.
 Tamtéž, kart. 281, inv. č. 4014, sign. IC.
 Tamtéž, kniha č. 31.
 Tamtéž, fond OkÚ Písek I, kart. 186, inv. č. 1110, sign. 3/3.
 Tamtéž, fond AM Písek, kniha č. 35.
 Tamtéž, kart. 462, inv. č. 4470, sign. IC.
 Tamtéž, fond OkÚ Písek I, kart. 195, inv. č. 1112, sign. 3/19.
 Tamtéž, fond AM Písek, kart. 445, inv. č. 4442, sign. IC.
 Tamtéž, fond AM Písek, kart. 492, inv. č. 4533, sign. IC.
 Tamtéž, fond AM Písek, kart. 535, inv. č. 4674, sign. IC.

Příloha č. 2: Tabulky s volbami představenstva městského výboru.

Tabulka č. 4: Volba představenstva obecního výboru dne 14. června 1869.

Volba starosty	
První volba	
Augustin Stolz	18 hlasů
Tomáš Šobr	18 hlasů
Druhá volba	
Augustin Stolz	20 hlasů
Tomáš Šobr	15 hlasů
Nečitelný lístek	1 hlas
Volba I. radního¹⁸⁴	
František Kohn	34 hlasů
Prázdný lístek	1 hlas
Volba II. radního	
Josef Stocký	24 hlasů
Tomáš Říha	10 hlasů
Antonín Michl	2 hlasy
Volba III. radního	
Karel Malec	21 hlasů
Tomáš Říha	10 hlasů
Tomáš Šafařovic	1 hlas
Antonín Michl	4 hlasy
Volba IV. radního	
František Ješina	24 hlasů
Karel Knight	1 hlas
Tomáš Říha	11 hlasů
Volba V. radního	
Tomáš Říha	14 hlasů
Karel Knight	22 hlasů

---

¹⁸⁴ Odevzdáno 35 lístků.

Volba VI. radního	
První volba	
Tomáš Říha	15 hlasů
Max Hájek	17 hlasů
Jan Pixa mladší	3 hlasy
Jan Hille	1 hlas
Druhá volba	
Max Hájek	16 hlasů
Tomáš Říha	20 hlasů

Tabulka č. 5: Volba představenstva obecního výboru dne 26. září 1872.

Volba starosty	
František Gamisch	18 hlasů
František Brichta	16 hlasů
František Kohn	1 hlas
Volba I. radního¹⁸⁵	
Antonín Michl	20 hlasů
František Kohn	14 hlasů
Bedřich Lauseker	1 hlas
Volba II. radního	
První volba¹⁸⁶	
Tomáš Vaňata	15 hlasů
Josef Stocký	7 hlasů
Karel Zauschner	2 hlasy
František Kohn	2 hlasy
Prázdný lístek	9 hlasů
Druhá volba¹⁸⁷	
Tomáš Vaňata	17 hlasů
Josef Stocký	15 hlasů
František Kohn	1 hlas
Prázdný lístek	1 hlas
Třetí (užší) volba¹⁸⁸	
Tomáš Vaňata	18 hlasů
Josef Stocký	16 hlasů
František Sokol	1 hlas
Čtvrtá (užší) volba	
Tomáš Vaňata	20 hlasů
Josef Stocký	13 hlasů
Dominik Staab	1 hlas

¹⁸⁵ Odevzdáno 35 lístků.

¹⁸⁶ Odevzdáno 35 lístků.

¹⁸⁷ Odevzdáno 34 lístků. Od této volby přítomných 35 členů výboru.

¹⁸⁸ Josef Stocký před třetí volbou oznámil, že v případě svého zvolení tuto funkci nepřijme. Tato volba nebyla platná, protože součet hlasů byl větší než přítomných členů výboru.

Volba III. radního¹⁸⁹	
František Ješina	25 hlasů
Josef Hrozný	4 hlasy
Prázdný lístek	5 hlasů
Volba IV. radního¹⁹⁰	
Tomáš Šafařovic	22 hlasů
Vojtěch Famfule	10 hlasů
Tomáš Říha	1 hlas
Prázdný lístek	1 hlas
Volba V. radního	
První volba¹⁹¹	
Druhá volba¹⁹²	
Tomáš Říha	26 hlasů
Vojtěch Famfule	1 hlas
Prázdný lístek	7 hlasů
Volba VI. radního¹⁹³	
Josef Hrozný	32 hlasů
František Tonner	1 hlas
Prázdný lístek	1 hlas

---

¹⁸⁹ Odevzdáno 34 lístků.

¹⁹⁰ Odevzdáno 34 lístků.

¹⁹¹ Při této volbě bylo odevzdáno o jeden lístek víc, než přítomných členů výboru, a tudíž byla volba prohlášena za neplatnou.

¹⁹² Odevzdáno 34 lístků.

¹⁹³ Odevzdáno 34 lístků.

Tabulka č. 6: Volba představenstva obecního výboru dne 3. dubna 1879.¹⁹⁴

Volba starosty	
Antonín Michl	8 hlasů
František Gamisch	21 hlasů
Jan Jugl	2 hlasy
Alois Pakeš	3 hlasy
Prázdný lístek	1 hlas
Volba I. radního	
Lambert Hessler	33 hlasů
Václav Kotalík	1 hlas
Antonín Michl	1 hlas
Volba II. radního	
Alois Pakeš	31 hlasů
Jan Jugl	1 hlas
Antonín Michl	3 hlasy
Volba III. radního	
První volba	
Josef Pixa	14 hlasů
Antonín Michl	10 hlasů
Maxmilián Hájek	1 hlas
Hynek Macner	1 hlas
Karel Ninger	8 hlasů
Jan Jugl	1 hlas
Druhá volba	
Antonín Michl	13 hlasů
Karel Ninger	10 hlasů
Josef Pixa	12 hlasů
Třetí (užší) volba	
Antonín Michl	21 hlasů
Josef Pixa	14 hlasů

¹⁹⁴ Volby se zúčastnilo 35 členů zastupitelstva.

Volba IV. radního	
Karel Ninger	29 hlasů
Václav Špirhanzl	3 hlasy
Hynek Macner	2 hlasy
Josef Pixa	1 hlas
Volba V. radního	
První volba	
Josef Pixa	7 hlasů
Hynek Macner	10 hlasů
Václav Špirhanzl	13 hlasů
Václav Šimek	1 hlas
Dominik Brichta	2 hlasy
Hynek Macner	2 hlasy
Druhá volba	
Hynek Macner	14 hlasů
Václav Špirhanzl	14 hlasů
Josef Pixa	5 hlasů
Jan Jugl	2 hlasy
Třetí (užší) volba	
Hynek Macner	17 hlasů
Václav Špirhanzl¹⁹⁵	17 hlasů
Prázdny lístek	1 hlas
Volba VI. radního	
První volba¹⁹⁶	
Druhá volba	
Hynek Macner	12 hlasů
Václav Šimek	5 hlasů
Josef Pixa	8 hlasů
Maxmilián Hájek	7 hlasů
Karel Lukáš	3 hlasy

¹⁹⁵ V tomto případě rozhodl los.

¹⁹⁶ Při této volbě bylo odevzdáno o jeden lístek víc, než přítomných členů výboru, a tudíž byla volba prohlášena za neplatnou.

Třetí volba	
Hynek Macner	11 hlasů
Josef Pixa	11 hlasů
Václav Šimek	1 hlas
Maxmilián Hájek	11 hlasů
Karel Mergl	1 hlas
Čtvrtá volba¹⁹⁷	
Josef Pixa	16 hlasů
Maxmilián Hájek	19 hlasů

---

¹⁹⁷ Losem bylo rozhodnuto, že do užší volby postoupí dva kandidáti ze tří, kteří obdrželi shodný počet hlasů.

Tabulka č. 7: Volba představenstva obecního výboru dne 5. dubna 1893.¹⁹⁸

Volba starosty	
Alois Pakeš	22 hlasů
Prázdný lístek	13 hlasů
Volba I. radního	
František Daneš	34 hlasů
Prázdný lístek	1 hlas
Volba II. radního	
Karel Lukáš	30 hlasů
Marek Spitz	1 hlas
Prázdný lístek	4 hlasy
Volba III. radního	
Marek Spitz	28 hlasů
Jan Jílek	1 hlas
Prázdný lístek	6 hlasů
Volba IV. radního	
Ladislav Burket	32 hlasů
Prázdný lístek	3 hlasy
Volba V. radního	
Karel Ledecký	23 hlasů
Jan Pixa	7 hlasů
Prázdný lístek	5 hlasů
Volba VI. radního	
Josef Pixa	28 hlasů
Hynek Macner	4 hlasy
Prázdný lístek	3 hlasy

¹⁹⁸ Volby se účastnilo 35 členů zastupitelstva.

Tabulka č. 8: Volba představenstva obecního výboru dne 25. června 1896.¹⁹⁹

Volba starosty	
Alois Pakeš	23 hlasů
František Tonner	1 hlas
Prázdný lístek	11 hlasů
Volba I. radního	
František Tonner	23 hlasů
Karel Lukáš	2 hlasy
Rudolf Dvořáček	1 hlas
Prázdný lístek	9 hlasů
Volba II. radního	
Václav Šimek	21 hlasů
Ladislav Burket	1 hlas
Karel Ledecký	1 hlas
Karel Lukáš	1 hlas
Prázdný lístek	11 hlasů
Volba III. radního	
Marek Spitz	21 hlasů
František Janda	1 hlas
František Losos	1 hlas
Prázdný lístek	12 hlasů
Volba IV. radního	
Viktor Vodička	20 hlasů
Antonín Daneš	1 hlas
Ladislav Burket	1 hlas
Prázdný lístek	13 hlasů
Volba V. radního	
František Losos	34 hlasů
Prázdný lístek	1 hlas

¹⁹⁹ U této volby bylo přítomno 35 členů výboru.

Volba VI. radního	
Karel Ledecký	22 hlasů
Karel Lukáš	1 hlas
Prázdný lístek	12 hlasů

Tabulka č. 9: Volba představenstva obecního výboru dne 4. listopadu 1899.

Volba starosty	
Karel Lukáš	33 hlasů
Alois Pakeš	1 hlas
Prázdný lístek	2 hlasy
Volba I. radního	
Ladislav Burket	31 hlasů
Prázdný lístek	5 hlasů
Volba II. radního	
František Ješina	31 hlasů
Prázdný lístek	5 hlasů
Volba III. radního	
František Donát	12 hlasů
Jan Kodl	23 hlasů
František Daneš	1 hlas
Volba IV. radního	
Václav Špirhanzl	33 hlasů
Antonín Kalous	1 hlas
Prázdný lístek	2 hlasy
Volba V. radního	
Antonín Štěpán	24 hlasů
František Janda	10 hlasů
Prázdný lístek	2 hlasy
Volba VI. radního	
Vladimír Cafourek	32 hlasů
Prázdný lístek	4 hlasy
Volba VII. radního	
Jan Michl	30 hlasů
František Donát	1 hlas
Prázdný lístek	5 hlasů

Volba VIII. radního	
Jan Stocký	24 hlasů
František Janda	1 hlas
Karel Patočka	1 hlas
František Donát	1 hlas
Prázdný lístek	9 hlasů